

“Kapital Bank” ASC

Maliyyə Hesabatları

*31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il
müstəqil auditorun hesabatı ilə birlikdə*

Mündəricat

Müstəqil auditorun hesabatı

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat	1
Mənfəət və ya zərər haqqında hesabat	2
Ümumi gəlir haqqında hesabat	3
Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat	4
Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat	5

Maliyyə hesabatları ilə bağlı qeydlər

1. Əsas fəaliyyət	6
2. Hesabatların tərtibatının əsası	6
3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı	7
4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və ehtimalları	18
5. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	18
6. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	19
7. Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	19
8. Müştərilərə verilmiş kreditlər	20
9. Asılı müəssisəyə investisiya	23
10. Əmlak və avadanlıqlar	23
11. Qeyri-maddi aktivlər	24
12. Vergilər	24
13. Digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlar	26
14. Digər aktivlər və öhdəliklər	26
15. Müştərilər qarşısında öhdəliklər	27
16. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	27
17. Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	28
18. Buraxılmış borc qiymətli kağızları	28
19. Kapital	28
20. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər	29
21. Xalis haqq və komissiya gəliri	31
22. İşçilər üzrə xərclər	31
23. Ümumi və inzibati xərclər	31
24. Risklərin idarə edilməsi	32
25. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri	40
26. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili	43
27. Aidiyyəti olan şəxslər haqqında açıqlamalar	44
28. Kapitalın adekvatlığı	45
29. Hesabat tarixindən sonrakı hadisələr	45

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.
Port Baku Towers Business Centre
South Tower, 9th floor
153, Neftçilər Ave.
Baku, AZ1010, Azerbaijan
Tel: +994 (12) 490 7020
Fax: +994 (12) 490 7017
www.ey.com/az

Ernst & Yang Holdings (SIAYEs) B.V.
Port Baku Towers Biznes Mərkəzi
Cənub Qülləsi, 9-cu mərtəbə
Neftçilər prospekti, 153
Baku, AZ1010, Azərbaycan
Tel: +994 (12) 490 7020
Faks: +994 (12) 490 7017

Müstəqil auditorun hesabatı

"Kapital Bank" ASC-nin Səhmdarlarına və İdarə Heyətinə

Biz "Kapital Bank" ASC-nin 31 dekabr 2014-cü il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan və 2014-cü il üzrə mənfəət və ya zərər, ümumi gəlir, kapitalda dəyişikliklər və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatlardan, habelə mühüm mühasibat uçotu prinsipləri və digər izahedici məlumatın icmalından ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Maliyyə hesabatları üçün rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarının Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi, həmçinin fırıldaqqılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli səhvlər olmayan maliyyə hesabatlarının hazırlanması üçün rəhbərliyin lazım bildiyi daxili nəzarət üzrə məsuliyyət daşıyır.

Auditorun məsuliyyəti

Bizim vəzifəmiz apardığımız audit əsasında həmin maliyyə hesabatları üzrə rəy ifadə etməkdir. Biz auditini beynəlxalq audit standartlarına uyğun olaraq aparmışıq. Bu standartlar bizdən etik normalara riayət etməyi və auditin planlaşdırılması və aparılmasını maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlərə yol verilməyinə kifayət qədər əmin olacaq tərzdə həyata keçirməyi tələb edir.

Auditə maliyyə hesabatlarında göstərilən məbləğlər və açıqlamalar barədə audit sübutunun əldə edilməsi üçün prosedurların həyata keçirilməsi daxildir. Seçilmiş prosedurlar bizim mühakiməmizdən, eləcə də fırıldaqqılıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli səhvlər riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Bu risklər qiymətləndirilərkən auditor müəyyən şəraitdə münasib olan audit prosedurlarının işlənilməsi hazırlanması məqsədilə maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsinə aid olan daxili nəzarət elementlərini nəzərə alır, lakin bu zaman müəssisənin daxili nəzarət sisteminin səmərəliliyi haqqında rəy bildirmək məqsədini güdmür. Auditə, həmçinin, tətbiq edilmiş uçot prinsiplərinin münasibliyinin və audit olunan müəssisənin rəhbərliyi tərəfindən edilmiş ehtimalların məntiqiliyinin qiymətləndirilməsi, o cümlədən ümumilikdə maliyyə hesabatlarının təqdim edilməsi üzrə qiymətləndirmənin aparılması daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu auditor rəyinin bildirilməsi üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Rəy

Bizim fikrimizcə, maliyyə hesabatları 31 dekabr 2014-cü il tarixinə "Kapital Bank" ASC-nin maliyyə vəziyyətini və 2014-cü il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlər üzrə düzgün əks etdirir.

Ernst & Young Holdings (CIS) B.V.

21 aprel 2015-ci il

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat**31 dekabr 2014-cü il tarixinə***(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

"Kapital Bank" ASC

2014-cü il üzrə maliyyə hesabatları

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat**31 dekabr 2014-cü il tarixinə***(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	Qeydlər	2014	2013*
Aktivlər			
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	5	389,313	259,829
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	30,342	43,958
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	7	32,786	27,435
Müştərilərə verilmiş kreditlər	8	877,798	688,808
Asılı müəssisəyə investisiya	9	-	711
Əmlak və avadanlıqlar	10	23,039	18,253
Qeyri-maddi aktivlər	11	2,738	2,599
Digər aktivlər	14	19,327	12,568
Cəmi aktivlər		1,375,343	1,054,161
Öhdəliklər			
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	15	607,195	423,825
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	16	199,727	260,158
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	17	83,230	21,102
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	18	148,184	133,040
Cari mənfəət vergisi öhdəlikləri		16,690	2,567
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	12	1,253	4,706
Digər öhdəliklər	14	24,705	30,942
Cəmi öhdəliklər		1,080,984	876,340
Kapital			
Səhmdar kapitalı	19	185,850	80,000
Əlavə ödənilmiş kapital	19	20,870	20,870
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə realizasiya olunmamış gəlir		901	920
Binalar üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı		756	756
Bölüşdürülməmiş mənfəət		85,982	75,275
Cəmi kapital		294,359	177,821
Cəmi öhdəliklər və kapital		1,375,343	1,054,161

* Burada göstərilən müəyyən məbləğlər 2013-cü il üzrə maliyyə hesabatlarına uyğun deyil və aparılmış yenidən təsnif etmələri əks etdirir, bax Qeyd 2.

Maliyyə hesabatlarını Bankın İdarə Heyəti adından imzalayan və buraxılmasına icazə verənlər:

Rövşən Allahverdiyev

İdarə Heyətinin Sədri

Emin Məmmədov

Maliyyə Menejmenti Departamentinin Direktoru

21 aprel 2015-ci il

Mənfəət və ya zərər haqqında hesabat**31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il üzrə***(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	Qeydlər	2014	2013*
Faiz gəliri			
Müştərilərə verilmiş kreditlər		122,066	59,724
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları		1,432	1,814
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		4,168	1,248
		127,666	62,786
Faiz xərci			
Müştərilər qarşısında öhdəliklər		(19,508)	(22,857)
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər		(4,848)	(8,283)
Buraxılmış borc qiymətli kağızları		(7,570)	(4,214)
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər		(3,248)	(275)
		(35,174)	(35,629)
Xalis faiz gəliri		92,492	27,157
Kreditin dəyərsizləşməsi xərci	8	6,897	(514)
Kreditin dəyərsizləşməsi xərcindən sonra xalis faiz gəliri		99,389	26,643
Xalis haqq və komissiya gəliri	21	46,435	47,701
Dilinq əməliyyatlarından xalis gəlir		14,717	11,674
Digər əməliyyat gəliri		3,698	10,736
Qeyri-faiz gəliri		64,850	70,111
İşçilər üzrə xərclər	22	(46,150)	(26,325)
Ümumi və inzibati xərclər	23	(26,758)	(21,716)
Əmlakın və avadanlığın köhnəlməsi və qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası	10,11	(5,533)	(5,538)
Asılı müəssisəyə investisiyada dəyərsizləşmə zərəri	9	(431)	-
Asılı müəssisənin zərərinə pay	9	(280)	(251)
Naxçıvan Sosial İnkişaf Fonduna ödəniş		(240)	(1,157)
Digər dəyərsizləşmə və ehtiyatların geri qaytarılması/(xərci)	13	239	(86)
Qeyri-faiz xərcləri		(79,153)	(55,073)
Mənfəət vergisi xərcindən əvvəl mənfəət		85,086	41,681
Mənfəət vergisi xərci	12	(17,227)	(8,692)
İl üzrə mənfəət		67,859	32,989

* Burada göstərilən müəyyən məbləğlər 2013-cü il üzrə maliyyə hesabatlarına uyğun deyil və aparılmış yenidən təsnif etmələri əks etdirir, bax Qeyd 2.

Ümumi gəlir haqqında hesabat**31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il üzrə***(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	Qeydlər	2014	2013
İl üzrə mənfəət		67,859	32,989
Digər ümumi gəlir			
<i>Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərərə yenidən təsnif ediləcək digər ümumi gəlir:</i>			
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə realizasiya olunmamış (zərərlər)/gəlir		(24)	570
Vergi gəlirinin təsiri	12	5	(114)
Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərərə yenidən təsnif ediləcək xalis digər ümumi gəlir		(19)	456
<i>Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərərə yenidən təsnif edilməyəcək digər ümumi gəlir:</i>			
Binaların yenidən qiymətləndirilməsi		-	545
Mənfəət vergisinin təsiri	12	-	(109)
Sonrakı dövrlərdə mənfəət və ya zərərə yenidən təsnif edilməyəcək xalis digər ümumi gəlir		-	436
İl üzrə digər ümumi gəlir, vergidən sonra		(19)	892
İl üzrə cəmi ümumi gəlir		67,840	33,881

Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat**31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il üzrə***(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	<i>Səhmdar kapitalı</i>	<i>Əlavə ödənilmiş kapital</i>	<i>Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə realizasiya olunmamış gəlir</i>	<i>Binalar üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı</i>	<i>Bölüşdürülməmiş mənfəət</i>	<i>Cəmi kapital</i>
31 dekabr 2012-ci il	50,000	20,870	464	320	42,286	113,940
İl üzrə mənfəət	-	-	-	-	32,989	32,989
İl üzrə digər ümumi gəlir	-	-	456	436	-	892
İl üzrə cəmi ümumi gəlir	-	-	456	436	32,989	33,881
Səhmdar kapitalının emissiyası (Qeyd 19)	30,000	-	-	-	-	30,000
31 dekabr 2013-cü il	80,000	20,870	920	756	75,275	177,821
İl üzrə mənfəət	-	-	-	-	67,859	67,859
İl üzrə digər ümumi gəlir	-	-	(19)	-	-	(19)
İl üzrə cəmi ümumi gəlir	-	-	(19)	-	67,859	67,840
Səhmdar kapitalının emissiyası (Qeyd 19)	70,000	-	-	-	-	70,000
Bölüşdürülməmiş mənfəətin kapitalaşdırılması (Qeyd 19)	35,850	-	-	-	(35,850)	-
Bankın səhmdarlarına dividendlər (Qeyd 19)	-	-	-	-	(21,302)	(21,302)
31 dekabr 2014-cü il	185,850	20,870	901	756	85,982	294,359

6-45-ci səhifələrdə əlavə edilən qeydlər hazırkı maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

Pul vəsaitlərinin hərəketi haqqında hesabat**31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il üzrə***(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)*

	<i>Qeydlər</i>	2014	2013
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəketi			
Alınmış faiz		130,426	66,443
Ödənilmiş faiz		(17,770)	(23,954)
Alınmış haqq və komissiya		55,522	49,522
Ödənilmiş haqq və komissiya		(5,095)	(3,679)
Xarici valyuta ilə dilinq əməliyyatlarından realizasiya olunmuş xalis gəlir		14,717	11,674
Alınmış digər əməliyyat gəliri		54	89
İşçilər üzrə ödənilmiş xərclər		(39,727)	(26,349)
Ödənilmiş ümumi və inzibati xərclər		(26,622)	(19,012)
Naxçıvan Sosial İnkişaf fonduna ödəniş		(438)	(959)
Əməliyyat aktivlərində və öhdəliklərində dəyişikliklərdən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin hərəketi		111,067	53,775
<i>Əməliyyat aktivlərində xalis (artım)/azalma</i>			
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər		12,552	(29,924)
Müştərilərə verilmiş kreditlər		(183,670)	(34,801)
Digər aktivlər		(1,570)	3,004
<i>Əməliyyat öhdəliklərində xalis artım/(azalma)</i>			
Müştərilər qarşısında öhdəliklər		185,996	(152,846)
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər		(59,729)	(114,411)
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər		60,534	7,422
Digər öhdəliklər		(23,418)	4,854
Mənfəət vergisindən əvvəl əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) xalis pul vəsaitlərinin hərəketi		101,762	(262,927)
Ödənilmiş mənfəət vergisi		(6,552)	(5,954)
Əməliyyat fəaliyyəti üzrə əldə edilmiş / (istifadə edilmiş) xalis pul vəsaitləri		95,210	(268,881)
İnvestisiya fəaliyyətindən əldə edilmiş pul vəsaitləri			
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızlarının alınması		(31,188)	(43,089)
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızlarının satılmasından və geri alınmasından daxilolmalar		25,763	96,055
Əmlak və avadanlıqların satılmasından daxilolmalar		74	95
Əmlak və avadanlıqların alınması		(10,396)	(3,841)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması	11	(982)	(152)
İnvestisiya fəaliyyəti üzrə (istifadə edilmiş) /əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri		(16,729)	49,068
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən əldə edilmiş pul vəsaitləri			
Səhmdar kapitalının emissiyasından daxilolmalar	19	70,000	30,000
Bankın səhmdarlarına ödənilmiş dividendlər, vergini çıxmaqla	19	(19,173)	-
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	18	8,000	132,599
Maliyyələşdirmə fəaliyyətindən əldə edilmiş xalis pul vəsaitləri		58,827	162,599
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərinə valyuta məzənnələrinin dəyişməsinin təsiri		(7,824)	(18)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentlərində xalis artım / (azalma)		129,484	(57,232)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, dövrün əvvəlinə		259,829	317,061
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, dövrün sonuna	5	389,313	259,829

6-45-ci səhifələrdə əlavə edilən qeydlər hazırkı maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsidir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

1. Əsas fəaliyyət

"Kapital Bank" ASC ("Bank") 25 fevral 2000-ci ildə Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının ("ARMB") verdiyi 244 sayılı bank lisenziyası əsasında fəaliyyət göstərən açıq tipli səhmdar-kommersiya bankıdır.

Bankın əsas fəaliyyət növü korporativ və fərdi bank xidmətlərinin göstərilməsidir. Bunlara sərbəst konvertasiya edilən valyutalar və Azərbaycan manatı ("AZN") ilə əmanətlərin alınması və kommersiya kreditlərinin verilməsi, Azərbaycanın daxilində və xaricə pul vəsaitlərinin köçürmələri, müştərilərin ixrac və idxal əməliyyatlarının dəstəklənməsi, xarici valyutanın mübadilə edilməsi və fiziki şəxslərə digər bank xidmətlərinin göstərilməsi daxildir. 31 dekabr 2014-cü il tarixinə Bankın əməliyyat şəbəkəsi baş idarə, 7 müstəqil şöbə (2013-cü il: 11) və 89 filialdan (2013-cü il: 89) ibarətdir.

Bank 29 dekabr 2006-cı il tarixli "Fiziki şəxslərin əmanətlərinin sığortalanması haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanununda nəzərdə tutulan əmanətlərin sığortalanması üzrə dövlət proqramında iştirak edir. Dövlət Əmanətlərin Sığortalanması Fondu 2014-cü ildə fiziki şəxslərin bir müştəri üzrə 30 AZN-ə (2013-cü il: 30 AZN) qədər əmanətlərinin (digər şərtləri nəzərə almaqla) 100%-nin kompensasiya edilməsinə zəmanət verir.

31 dekabr 2014-cü il tarixinə Bankın işçilərinin sayı 1,994 (2013-cü il: 2,055) olmuşdur.

Bankın rəsmi ünvanı belədir: Azərbaycan, Bakı, AZ1014, Füzuli küçəsi, 71.

31 dekabr tarixlərinə, Bankın mövcud səhmlərinə aşağıdakı səhmdarlar sahib olmuşlar:

Səhmdar	2014 %	2013 %
Paşa Holding MMC	99.87	99.84
Fiziki şəxslər	0.13	0.16
Cəmi	100.00	100.00

31 dekabr 2014-cü il tarixində Bankın tam mülkiyyətçiləri və ümumi birgə nəzarəti həyata keçirən şəxslər xanım Leyla Əliyeva və Arzu Əliyevadır.

2. Hesabatların tərtibatının əsası**Ümumi məsələlər**

Hazırkı maliyyə hesabatları Mühasibat Uçotunun Beynəlxalq Standartları Komitəsi ("MUBSK") tərəfindən buraxılmış Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartları ("MHBS") əsasında hazırlanmışdır.

Azərbaycan manatı Bankın funksional və təqdimat valyutasıdır, çünki əməliyyatların əksəriyyəti Azərbaycan manatı ilə ifadə edilir, ölçülür və ya maliyyələşdirilir. Digər valyutalarla aparılmış əməliyyatlar xarici valyuta ilə əməliyyatlar kimi uçota alınır. Bank qeydlərin aparılmasını və maliyyə hesabatlarının hazırlanmasını Azərbaycan manatı ilə və MHBS-ə uyğun olaraq həyata keçirir. Hazırkı maliyyə hesabatları, xüsusi olaraq qeyd edilmiş hallar və bir səhm üzrə dəyər istisna olmaqla, min Azərbaycan manatı ("AZN") ilə təqdim edilir. Ədalətli dəyərlə ölçülmüş binalar, satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları istisna olmaqla, maliyyə hesabatları ilkin maya dəyəri əsasında hazırlanmışdır.

Yenidən təsnif etmələr

31 dekabr 2014-cü il tarixinə və bu tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə hesabatları hazırlanarkən 31 dekabr 2013-cü il tarixinə və bu tarixdə başa çatan il üzrə maliyyə hesabatlarının müəyyən maddələri yenidən təsnif edilmişdir.

2014-cü ilin maliyyə hesabatlarının təqdimatına uyğunlaşmaq məqsədilə 31 dekabr 2013-cü il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda aşağı göstərilən yenidən təsnif etmələr aparılmışdır:

	Əvvəlki hesabat görə (2013)	Yenidən təsnif etmələr (2013)	Təshih edilmiş (2013)	Qeydlər
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat				
İnvestisiya əmlakı	2,246	(2,246)	-	a)
Digər aktivlər	10,322	2,246	12,568	a)

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

2. Hesabatların tərtibatının əsası (davamı)**Yenidən təsnif etmələr (davamı)**

2014-cü ilin maliyyə hesabatlarının təqdimatına uyğunlaşmaq məqsədilə 31 dekabr 2013-cü il tarixinə mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda aşağı göstərilən yenidən təsnif etmələr aparılmışdır:

	Əvvəlki hesabat görə (2013)	Yenidən təsnif etmələr (2013)	Təshih edilmiş (2013)	Qeydlər
Mənfəət və ya zərər haqqında hesabat				
Faiz xərci	(25,442)	(10,187)	(35,629)	b)
Digər gəlir	549	10,187	10,736	b)

- a) Əhəmiyyətsiz olduğuna görə ödənilməmiş borclar müqabilində götürülmüş daşınmaz əmlakların yenidən təsnif edilməsi;
- b) Müddətli depozitlər vaxtından tez götürüldüyünə görə müştərilərdən tutulan cərimələr üzrə gəlirin yenidən təsnif edilməsi;

3. Mühüm mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı**Mühasibat uçotu prinsiplərində dəyişikliklər**

İl ərzində Bank aşağıdakı düzəlişlər edilmiş MHBS və Beynəlxalq Maliyyə Hesabatlarının Şərhi Komitəsinin ("BMHŞK") yeni Şərhlərini qəbul etmişdir. Bu dəyişikliklərin əsas təsirləri aşağıda təqdim edilir:

32 sayılı MUBS-a Düzəlişlər "Maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi"

Bu düzəlişlərdə "hazırda qanuni qüvvəyə minmiş qarşılıqlı əvəzləşdirmə hüququna malikdir" sözləri izah edilir. Eyni zamanda düzəlişlər sinxron olmayan ümumi hesablaşma mexanizmlərini tətbiq edən hesablaşma sistemlərinə qarşılıqlı əvəzləşdirmə meyarının tətbiqi qaydasını izah edir. Bu düzəlişlər Bankın maliyyə vəziyyətinə heç bir təsir göstərməmişdir.

21 sayılı BMHŞK şərh "Yığılmalar"

21 sayılı BMHŞK şərh izah edir ki, müəssisə yığımla bağlı öhdəliyi müvafiq qanunvericiliyin müəyyən etdiyi ödənişə səbəb olan əməliyyat baş verdiyi anda tanınmalıdır. Bundan əlavə, şərhde izah edilir ki, minimal hədd göstəricisinə bağlı olan yığım öhdəliyi müəyyən edilmiş həmin minimal hədd göstəricisinə çatdıqdan əvvəl tanınmalı deyildir. Bu BMHŞK şərhinin Bankın konsolidasiya edilmiş maliyyə hesabatlarına təsiri olmamışdır, çünki Bank keçən illərdə 21 sayılı BMHŞK şərhinin tələblərinə uyğun olan "Ehtiyatlar, Şərti Öhdəliklər və Şərti Aktivlər" adlı 37 sayılı MUBS əsasında tanıma prinsiplərini tətbiq etmişdir.

36 sayılı MUBS-a Düzəlişlər "Qeyri-maliyyə aktivləri üzrə bərpa oluna bilən məbləğ haqqında məlumatların açıqlanması"

Bu düzəlişlər "Aktivlərin dəyərsizləşməsi" 36 sayılı MUBS-un tələb etdiyi açıqlamalarla bağlı "Ədalətli dəyərin ölçülməsi" adlı 13 sayılı MHBS-in nəzərdə tutulmayan nəticələrini aradan qaldırır. Əlavə olaraq, bu düzəlişlər dəyərsizləşmə zərəri tanınmış və ya dövr ərzində bərpa edilmiş aktivlər və ya pul vəsaitlərini yaradan vahidlər (PVYV) üzrə bərpa oluna bilən məbləğlərin açıqlanmasını tələb edir. Bu düzəlişlər Bankın maliyyə vəziyyətinə və ya nəticələrinə heç bir təsir göstərməmişdir.

Asılı müəssisələrə investisiyalar

Asılı müəssisələr Bankın əhəmiyyətli dərəcədə təsir göstərdiyi, lakin nəzarət etmədiyi müəssisələrdir; Bankın bu müəssisələrin səsvermə hüququ verən səhmlərində payı adətən 20% və 50% təşkil edir. Asılı müəssisələrə investisiyalar pay iştirakı metoduna əsasən qeydə alınır və ilkin tanıma zamanı qudvili daxil edən ilkin dəyerdə əks etdirilir. Balans dəyərində sonrakı dəyişikliklər Bankın asılı müəssisənin xalis aktivlərindəki payında alışıdan sonrakı dəyişiklikləri əks etdirir. Bankın asılı müəssisələrin mənfəət və zərərlərindəki payı mənfəət və ya zərərdə və ehtiyatlarda hərəkətdə olan payı digər ümumi gəlir haqqında hesabatda tanınır. Bununla bərabər, Bankın asılı müəssisənin zərərinəki payı onun asılı müəssisədəki payına bərabər və ya bu paydan artıq olarsa, Bank, asılı müəssisəyə və ya onun adından gələcək ödənişlər aparmalı olduğu hallar istisna olmaqla, gələcək zərərləri tanımır.

Bank və onun asılı müəssisələri arasındakı əməliyyatlar üzrə realizasiya olunmamış gəlirlər Bankın asılı müəssisələrdəki payına proporsional həcmdə silinir; bundan əlavə, köçürülmüş aktivin dəyərsizləşməsi sübuta yetirilmədiyi halda realizasiya olunmamış zərərlər də silinir. Asılı müəssisələr Bankın siyasətini nəzərə alan vahid uçot siyasətini tətbiq edir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Ədalətli dəyərin ölçülməsi

Bank maliyyə alətlərini, o cümlədən ticarət və satış üçün mövcud olan qiymətli kağızları, törəmə alətləri və investisiya əmlakı kimi qeyri-maliyyə aktivləri hər hesabat tarixində ədalətli dəyərlə ölçür. Bundan əlavə, amortizasiya hesablanmış dəyərlə ölçülmüş maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərləri 25-ci Qeyddə təqdim edilir.

Ədalətli dəyər ölçmə tarixində bazar iştirakçıları arasında aparılan müntəzəm əməliyyatlar zamanı aktivin satılmasından alına biləcək və ya öhdəliyin köçürülməsinə görə ödənilə biləcək məbləğdir. Ədalətli dəyər ölçülərkən aktivin satılması və ya öhdəliyin köçürülməsi əməliyyatının aşağıdakı yerlərdən birində aparılması ehtimal edilir:

- Aktivin və ya öhdəliyin əsas bazarı; və ya
- Əsas bazar olmayanda, aktivin və ya öhdəliyin ən əlverişli bazarı.

Bankın əsas və ya ən əlverişli bazara çıxışı olmalıdır. Aktivin və ya öhdəliyin ədalətli dəyəri bazar iştirakçıları aktivini və ya öhdəliyi qiymətləndirərkən istifadə etdiyi fərziyyələri istifadə etməklə ölçülməlidir və bu zaman ehtimal edilməlidir ki, bazar iştirakçıları öz hərəkətlərində ən yaxşı iqtisadi mənafeələrini güdürlər. Qeyri-maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri ölçülərkən bazar iştirakçısının, aktivini maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə etməklə və ya həmin aktivini maksimal və ən yaxşı şəkildə istifadə edəcək digər bazar iştirakçısına satmaqla, iqtisadi fayda əldə etmək qabiliyyəti nəzərə alınır.

Bank mövcud şəraitdə münasib olan və ədalətli dəyəri ölçmək üçün kifayət qədər məlumatları olan, müvafiq bazar məlumatlarını maksimal istifadə edən və müşahidə edilməyən məlumatların istifadəsini minimuma endirən qiymətləndirmə üsullarını istifadə edir.

Maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyəri ölçülən və ya təqdim edilən bütün aktivlər və öhdəliklər ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında ədalətli dəyər iyerarxiyasının daxilində aşağıda təsvir olunan kateqoriyalara bölünür:

- Səviyyə 1 – Oxşar aktivlər və ya öhdəliklər üçün fəal bazarlarda kvotasiya edilmiş (təshih edilməmiş) qiymətləri mövcud olanlar;
- Səviyyə 2 – Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları birbaşa və ya dolayısı ilə müşahidə edilən qiymətləndirmə üsulları;
- Səviyyə 3 – Ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları müşahidə edilməyən qiymətləndirmə üsulları.

Maliyyə hesabatlarında dövrü şəkildə tanınan aktivlər və öhdəliklər üçün Bank hər hesabat dövrünün sonunda kateqoriyalara bölməni yenidən qiymətləndirərək iyerarxiyanın daxilində Səviyyələr arasında köçürmələrin baş verib-vermədiyini müəyyən edir (ədalətli dəyərin ölçülməsi üçün ümumiyyətlə əhəmiyyətli olan ən aşağı səviyyəli giriş məlumatları əsasında).

Maliyyə aktivləri

İlkin tanıma

39 sayılı MUBS ilə əhatə olunan maliyyə aktivləri müvafiq qaydada ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar, kreditlər və debitor borcları və ya satış üçün mövcud olan maliyyə aktivlərinə təsnif edilir. Bank maliyyə aktivlərini ilkin tanıma zamanı təsnifləşdirir və sonra aşağıda təsvir olunan müəyyən hallarda maliyyə aktivlərini yenidən təsnif edə bilər.

Tanıma tarixi

Maliyyə aktivlərinin bütün müntəzəm alışları və satışları alqı-satqı tarixində, yeni Bank aktivini almaq öhdəliyini üzərinə götürdüyü tarixdə tanınır. Müntəzəm alış və ya satış əməliyyatları qanunvericiliklə və ya bazar razılaşmaları ilə ümumi şəkildə müəyyən edilmiş müddət ərzində aktivlərin çatdırılmasını tələb edən maliyyə aktivlərinin alınması və ya satılması deməkdir.

Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri

Ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilmiş maliyyə aktivləri "Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri" kateqoriyasına daxil edilir. Maliyyə aktivləri ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi o halda təsnif edilir ki, onlar yaxın zamanda satılmaq məqsədilə alınmış olsun. Təyin edilmiş və effektiv hedcinq alətləri olmayan törəmə aktivlər də ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilir. Ticarət məqsədləri üçün saxlanılan maliyyə aktivləri üzrə gəlir və ya zərərlər mənfəət və ya zərərdə əksini tapır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivləri (davamı)

Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar

Dəyişməz və ya müəyyən edilə bilən ödənişli və müəyyən müddəti olan qeyri-törəmə maliyyə aktivləri Bankın onları ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlamaq niyyəti və imkanı olanda, ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan maliyyə aktivləri kimi təsnif edilir. Qeyri-müəyyən müddət ərzində saxlanması nəzərdə tutulan investisiyalar bu sinfə daxil edilmir. Ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan investisiyalar sonradan amortizasiya edilmiş dəyərle ölçülür. Gəlir və ya zərərler mənfəət və ya zərərdə investisiyalar uçotdan çıxarılanda və ya dəyərsizləşəndə, eləcə də amortizasiyanın hesablanması prosesində əks etdirilir.

Kreditlər və debitor borcları

Kreditlər və debitor borcları fəal bazarda dövr etməyən, dəyişməz və ya müəyyən edilə bilən ödənişli qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. Onlar dərhal və ya qısa müddətdə satılmaq üçün nəzərdə tutulmur, ticarət qiymətli kağızları kimi təsnif edilmir və ya satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları kimi göstərilir. Belə aktivlər effektiv faiz dərəcəsi metodundan istifadə etməklə amortizasiya olunmuş dəyərle əks etdirilir. Gəlir və zərərler mənfəət və ya zərərdə kreditlər və debitor borcları uçotdan çıxarılanda və ya dəyərsizləşəndə, eləcə də amortizasiyanın hesablanması prosesində əks etdirilir.

Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri

Satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri satış üçün təyin edilmiş və ya yuxarıda göstərilən üç sinfdən heç birinə təsnif edilməyən qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. İlk tanımadan sonra satış üçün mövcud olan maliyyə aktivləri ədalətli dəyərle ölçülür və bu zaman gəlir və ya xərclər investisiyanın tanınması dayanan və ya investisiyanın dəyərsizləşməsi müəyyən edilənə qədər digər ümumi gəlirin tərkibində əks etdirilir. Belə halda əvvəl digər ümumi gəlirin tərkibində əks etdirilmiş məcmu gəlir və ya zərər konsolidasiya edilmiş mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda yenidən təsnif edilir. Bununla bərabər effektiv faiz dərəcəsi metodu ilə hesablanmış faizlər mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Maliyyə aktivlərinin yenidən təsnif edilməsi

Ticarət üçün saxlanılan aktiv kimi təsnif edilmiş qeyri-törəmə maliyyə aktivi artıq yaxın zamanda satılmaq məqsədilə saxlanılırsa, aşağıdakı hallardan birində ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunan maliyyə aktivləri kateqoriyasından çıxarıla bilər:

- yuxarıda göstərilmiş kreditlər və debitor borcları anlayışına uyğun olan maliyyə aktivi o halda kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən təsnif edilə bilər ki, Bank onu yaxın gələcəkdə və ya ödəmə müddəti tamamlananadək saxlamaq niyyətində və qabiliyyətində olsun;
- digər maliyyə aktivləri yalnız nadir hallarda satış üçün mövcud olan və ya ödəmə müddəti tamamlanana qədər saxlanılan aktivlər kimi yenidən təsnif edilə bilər.

Kreditlər və debitor borcları tərifinə uyğun olan satış üçün mövcud olan maliyyə aktivi Bank onu yaxın gələcəkdə və ya ödəmə müddəti tamamlananadək saxlamaq niyyətində və imkanına malikdirsə, kreditlər və debitor borcları kateqoriyasına yenidən təsnif edilə bilər.

Maliyyə aktivləri yenidən təsnif etmə tarixində ədalətli dəyərle yenidən təsnif edilir. Artıq mənfəət və ya zərərdə tanınmış gəlir və ya zərər geri qaytarılmır. Yenidən təsnif etmə tarixində maliyyə aktivinin ədalətli dəyəri, müvafiq olaraq, onun yeni dəyəri və ya amortizasiya edilmiş dəyəri olur.

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri kassada olan pul vəsaitləri, ARMB-dən alınacaq məbləğlər (məcburi ehtiyatları çıxmaqla) və ödəmə müddəti verildiyi tarixdən etibarən doxsan gündən artıq olmayan və müqavilə yüküylüyündən azad olan kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər daxildir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Borc vəsaitləri

Buraxılmış maliyyə alətləri və ya onların komponentləri o halda öhdəlik kimi təsnif edilir ki, müqavilə razılaşmasının mahiyyəti Bankın üzərinə aşağıdakı öhdəliklərdən birinin qoyulması ilə nəticələnsin: sahibə pul vəsaitləri və ya digər maliyyə aktivini çatdırmaq və ya öhdəliyi müəyyən məbləğdə pul vəsaitinin və ya digər maliyyə aktivinin müəyyən sayda xüsusi kapital alətlərinə mübadilə etməkdən fərqli olan yolla ödəmək. Belə alətlərə müştəri, ARMB və dövlət təşkilatları, kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər və buraxılmış borc qiymətli kağızları daxildir. İlk tanınmadan sonra borclar amortizasiya olunmuş dəyərlə, effektiv faiz metodundan istifadə etməklə ölçülür. Gəlir və zərərlər mənfəət və zərərdə borclar silindikdə, eləcə də amortizasiyanın hesablanması prosesində əks etdirilir.

Lizinqlər

Əməliyyat lizinqi – Bank lizinq alan qismində

Lizinq üzrə obyektlərin mülkiyyət hüququ ilə əlaqədar risk və gəlirlər lizinqə verən tərəfindən Banka ötürülmədikdə aktivlərin lizinqi əməliyyat lizinqi hesab olunur. Əməliyyat lizinqi əsasında ödənişlər lizinqin müddəti ərzində bərabər çıxılmalar metoduna əsasən ümumi və inzibati xərclərin tərkibinə daxil edilir.

Maliyyə alətlərinin ilkin tanınmada ölçülməsi

İlkin tanınma zamanı maliyyə alətləri ədalətli dəyərlə ölçülür. Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və ya zərərdə əks olunmayan alətlərin ədalətli dəyərlərinə əməliyyatla birbaşa əlaqəsi olan xərclər əlavə edilir.

Adətən, ilkin tanınmada maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin ən yaxşı sübutu əməliyyat qiymətidir. Bank ilkin tanınmada ədalətli dəyər əməliyyat qiymətindən fərqli olduğunu müəyyən edərsə, onda:

- Ədalətli dəyər fəal bazarda oxşar aktivlər və ya öhdəliklərin kotirovkaları ilə sübuta yetirilirsə (yəni Səviyyə 1 üçün giriş məlumatları) və ya yalnız müşahidə edilə bilən bazarlarda əldə edilən məlumatları istifadə edən qiymətləndirmə üsullarına əsaslanırsa, Bank ilkin tanınmada ədalətli dəyər və əməliyyat qiyməti arasındakı fərqi gəlir və ya zərər kimi tanıyır;
- Bütün digər hallarda maliyyə alətinin ilkin qiymətləndirməsində ilkin tanınmada ədalətli dəyər və əməliyyat qiyməti arasındakı fərqi təxirə salmaq üçün düzəliş aparılır. İlk tanınmadan sonra Bank bu təxirə salınmış fərqi gəlir və ya xərc kimi yalnız giriş məlumatları müşahidə edilə biləndə və ya alət uçotdan çıxarılanda tanıyır.

Maliyyə alətlərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi

Bank maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin tanınmış məbləğlərini qarşılıqlı əvəz etmək üçün qanuni hüquqa malik olduğu və ya hesablaşmanı əvəzləşdirmə əsasında həyata keçirmək, ya da eyni vaxtda aktivini reallaşdırmaq və öhdəliyi yerinə yetirmək niyyəti olduğu halda, qarşılıqlı əvəzləşdirir və maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda xalis məbləğ kimi təqdim edir. Əvəzləşdirmə hüququ gələcək hadisədən asılı olmamalıdır və bütün aşağıdakı hallarda qanuni hüquqa malik olmalıdır:

- Biznesin adi gedişində;
- Öhdəliklər yerinə yetirilmədikdə; və
- Müəssisə və bütün qarşı-tərəflər iflasa uğradıqda və ya müflisləşdikdə.

Bu adətən əsas əvəzləşdirmə razılaşmalarında baş vermir və əlaqəli aktiv və öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ümumi məbləğdə göstərilir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi

Maliyyə aktivinin və ya maliyyə aktivləri qrupunun dəyərsizləşməsi ehtimalına dair obyektiv sübutların olub-olmamasını müəyyən etmək üçün Bank hər hesabat tarixində qiymətləndirmə aparır. Maliyyə aktivini və ya maliyyə aktivləri qrupu yalnız və yalnız aktiv ilk dəfə əks etdirildikdən sonra baş vermiş bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşmənin obyektiv sübutu olanda (baş vermiş "zərər hadisəsi") və ya bu zərər hadisəsi (və ya hadisələri) maliyyə aktivini və ya maliyyə aktivləri qrupundan gözlənilən və etibarlı şəkildə qiymətləndirilə bilən pul vəsaitləri hərəkətlərinə təsir göstərəndə dəyərsizləşmiş hesab edilir. Dəyərsizləşmənin sübutlarına borcalanın və ya borcalanlar qrupunun mühüm maliyyə çətinlikləri ilə rastlaşması, faizlərin və ya əsas məbləğin ödənilməsi öhdəliklərini pozması, yüksək müflisləşmə və ya digər maliyyə yenidənqurması ehtimalı ilə qarşılaşmasına dair sübutlar, habelə müşahidə edilən bazar məlumatları əsasında qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri hərəkətində ölçülə bilən azalmaya (məsələn, vaxtı keçmiş ödənişlərin səviyyələrində dəyişikliklərə və ya aktivlər üzrə zərərlərlə uzlaşan iqtisadi şəraitlərə) dair sübutlar daxildir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi (davamı)

Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər və müştərilərə verilmiş kreditlər

Amortizasiya olunmuş dəyərle uçota alınan kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərlə və müştərilərə verilmiş kreditlərlə bağlı Bank əvvəlcə fərdi olaraq mühüm maliyyə aktivləri üçün fərdi və fərdi olaraq mühüm olmayan maliyyə aktivləri üçün məcmu şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutların olub-olmamasını qiymətləndirir. Bank mühüm olub-olmamasından asılı olmayaraq fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş maliyyə aktivləri üçün dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olmaması qərarına gələrsə, həmin aktiv analoji kredit riski xüsusiyyətlərinə malik olan maliyyə aktivləri qrupuna daxil edir və onların dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsini məcmu şəkildə aparır. Dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsi fərdi şəkildə aparılmış və dəyərsizləşmə zərərləri əks etdirilmiş aktivlər dəyərsizləşmə baxımından məcmu şəkildə qiymətləndirməyə daxil edilmir.

Dəyərsizləşmə zərərlərinin çəkilməsinin obyektiv sübutu olarsa, zərərin məbləği aktivlərin balans dəyəri ilə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri (hələ çəkilməmiş gələcəkdə gözlənilən kredit zərərləri nəzərə alınmadan) arasında fərq kimi ölçülür. Aktivin balans dəyəri ehtiyat hesabının istifadə edilməsi hesabına azalır və zərərin məbləği mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Faiz gəlirləri azaldılmış balans dəyəri üzrə, aktiv üzrə ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanmağa davam edir. Kreditlər və müvafiq ehtiyat kreditin qaytarılmasının realistik perspektivləri olmayanda və bütün təminat reallaşdırıldıqda və ya Bankın mülkiyyətinə keçdikdə silinir. Əgər növbəti ildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə zərərinin məbləği dəyərsizləşmə tanındıqdan sonra baş vermiş hadisə nəticəsində artır və ya azalırsa, əvvəl tanınmış dəyərsizləşmə zərəri ehtiyat hesabında düzəliş aparmaqla əks etdirilir. Gələcək silinmə sonradan bərpa edilirsə, bərpa məbləği mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyəri maliyyə aktivinin ilkin effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilir. Kredit dəyişən faiz dərəcəsi ilə verilmişdirsə, dəyərsizləşmə zərərinin ölçülməsi üçün diskontun dərəcəsi, cari effektiv faiz dərəcəsi olacaqdır. Girov qoyulmuş maliyyə aktivləri üzrə qiymətləndirilmiş gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin cari dəyərinin hesablanması, girov aktivinin özgəninkiləşdirilməsinin mümkün olub-olmamasından asılı olmayaraq, girovun alınması və satılması ilə bağlı məsrəfləri çıxmaqla girov aktivinin özgəninkiləşdirilməsindən irəli gələn pul vəsaitləri hərəkətlərini əks etdirir.

Dəyərsizləşmənin məcmu şəkildə qiymətləndirilməsi məqsədilə maliyyə aktivləri Bankın daxili kredit reytingləri sistemi əsasında qruplara bölünür və bu zaman aktivin növü, iqtisadi sektoru, coğrafi mövqeyi, girovun növü, ödəniş vaxtının keçib-keçməməsi və digər müvafiq amillər kimi kredit riskinin xüsusiyyətləri nəzərə alınır.

Məcmu şəkildə dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilmiş maliyyə aktivləri qrupu üzrə pul vəsaitlərinin gələcək hərəkətləri bu qrupa daxil olan aktivlərin kredit riski xüsusiyyətləri ilə analoji xüsusiyyətlərə malik olan aktivlər üzrə zərərlərlə bağlı tarixi məlumat əsasında müəyyən edilir. Zərərlərlə bağlı tarixi məlumatda həmin məlumatın aid olduğu illərdə təsir göstərməmiş cari şəraitlərin təsirini əks etdirmək və keçmiş müddətin hazırda mövcud olmayan şəraitlərinin təsirini istisna etmək məqsədilə müşahidə edilən cari bazar məlumatı əsasında düzəlişlər edilir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərində dəyişikliklərin qiymətləndirmələri hər il üçün müşahidə edilən bazarda müvafiq məlumatlardakı dəyişiklikləri (misal üçün işsizlik səviyyəsi, daşınmaz əmlakın qiymətləri, əmtəə qiymətləri, ödəniş statusunda dəyişikliklər və ya qrupun çəkdiyi zərərləri və ya onların həcmi əks etdirən digər amilləri) əks etdirir. Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin qiymətləndirilməsi üçün istifadə edilmiş metod və fərziyyələr müntəzəm qaydada yenidən baxılır ki, qiymətləndirilmiş zərərlərlə faktiki nəticələr arasındakı fərqlər azaldılsın.

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları üçün Bank hər hesabat tarixində investisiya və ya investisiyalar qrupunda dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübutun olub-olmamasını qiymətləndirir.

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları kimi təsnif edilən kapital investisiyaları ilə bağlı obyektiv dəyərsizləşmə sübutlarına investisiyanın ədalətli dəyərinin maya dəyərindən əhəmiyyətli və ya sürətki şəkildə aşağı düşməsi daxildir. Dəyərsizləşmə sübutları mövcud olanda məcmu zərər – əvvəl mənfəət və ya zərərdə əks etdirilmiş investisiya üzrə dəyərsizləşmə zərərinə çıxmaqla alış dəyəri ilə cari ədalətli dəyər arasındakı fərq kimi ölçülür – digər ümumi gəlirin tərkibindən çıxarılır və mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Kapital investisiyaları üzrə dəyərsizləşmə zərərləri mənfəət və ya zərər vasitəsilə bərpa edilmir, onların dəyərsizləşmədən sonra ədalətli dəyərinin artması digər ümumi gəlirin tərkibində əks etdirilir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsi (davamı)

Satış üçün mövcud olan maliyyə investisiyaları (davamı)

Borc alətləri satış üçün mövcud olan alətlər kimi təsnif ediləndə dəyərsizləşmə amortizasiya hesablanmış dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri ilə eyni prinsiplərlə qiymətləndirilir. Gələcək faiz gəliri azaldılmış balans dəyərində əsaslanır və dəyərsizləşmə zərərinin ölçülməsi məqsədilə gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin diskont edilməsi üçün istifadə edilən faiz dərəcəsi ilə hesablanır. Faiz gəliri mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Əgər növbəti ildə borc alətinin ədalətli dəyəri artırsa və bu artma obyektiv olaraq dəyərsizləşmə zərərləri mənfəət və ya zərərdə əks etdirildikdən sonra baş vermiş hadisə ilə bağlıdırsa, dəyərsizləşmə zərəri mənfəət və ya zərərdə bərpa edilir.

Kreditlərin restrukturizasiyası

İmkan dairəsində Bank girova yiyələnmək əvəzinə kredit şərtlərini dəyişdirməyə çalışır. Buna müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş ödəniş müddətlərinin uzadılması və yeni kredit şərtlərinin razılaşdırılması daxildir.

Bu restrukturizasiyanın uçot qaydası aşağıda təqdim olunur:

- Kreditin valyutası dəyişmişdirsə, köhnə kredit uçotdan çıxarılır və yeni kredit tanınır;
- Kreditin restrukturizasiyası borcalanın maliyyə çətinlikləri ilə bağlı deyilsə, Bank aşağıda təsvir olunan maliyyə öhdəlikləri üçün tətbiq edilən eyni yanaşmadan istifadə edir;
- Kreditin restrukturizasiya borcalanın maliyyə çətinlikləri ilə bağlıdırsa və kredit restrukturizasiyadan sonra dəyərsizləşsə, Bank ilkin effektiv faiz dərəcəsindən istifadə etməklə diskont edilmiş yeni pul vəsaitlərinin hərəkətinin cari dəyəri ilə dövr üzrə ehtiyat xərclərində restrukturizasiyadan əvvəlki balans dəyəri arasında fərqi tanıyır. Restrukturizasiyadan sonra kredit dəyərsizləşməsə, Bank effektiv faiz dərəcəsini yenidən hesablayır.

Yeni şərtlər müəyyən ediləndə kreditin vaxtı keçmiş hesab olunmur. Bütün şərtlərin yerinə yetirilməsindən və gələcək ödənişlərin mümkünlüyündən əmin olmaq məqsədilə Bankın rəhbərliyi restrukturizasiya edilmiş kreditləri daim nəzərdən keçirir. Belə kreditlər fərdi və ya məcmu qaydada dəyərsizləşməyə məruz qalmaqda davam edir və onların ödənilən dəyəri kredit üzrə ilkin və ya cari effektiv faiz dərəcəsini istifadə etməklə hesablanır.

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin uçotdan çıxarılması

Maliyyə aktivləri

Maliyyə aktivi (və ya müvafiq hallarda maliyyə aktivinin bir hissəsi və ya analogi maliyyə aktivləri qrupunun bir hissəsi) aşağıdakı hallarda uçotdan çıxarılır:

- aktivdən pul vəsaitlərini əldə etmək hüquqlarının vaxtı başa çatmışdır;
- Bank özünün aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüquqlarını üçüncü tərəfə köçürmüş və ya aktivdən pul vəsaitlərini almaq hüququnu saxlayaraq, üzərinə aktivdən pul vəsaitlərini "tranzit" razılaşması əsasında tam məbləğdə və çox yubanmadan ödəmək öhdəliyini götürmüşdür; və
- Bank: (a) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini köçürmüş; (b) aktiv üzrə risk və səmərələrin böyük hissəsini köçürməmiş və ya özündə saxlamamış, lakin onlar üzrə nəzarət hüququnu köçürmüşdür.

Bank aktivdən pul vəsaitləri hərəkətini almaq hüququnu köçürmüş və aktiv üzrə risk və səmərələrin əksəriyyətini nə köçürməmiş, nə onları özündə saxlamamış, nə də aktiv üzrə nəzarət hüququnu köçürməmişdirsə, aktiv, Bankın həmin aktivdə davam edən iştirakı müqabilində əks etdirilir. Köçürülmüş aktiv üzrə zəmanət formasında aktivdə iştirakın davam etməsi aktivin ilkin balans dəyəri ilə Bankdan tələb oluna biləcək maksimal ödəniş məbləğindən az olanı ilə ölçülür.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin uçotdan çıxarılması (davamı)

Aktivdə iştirak, köçürülmüş aktiv üzrə yazılı və/və ya satın alınmış opsiya (o cümlədən nağd hesablaşma əsaslı opsiya və ya analoji alət) formasında davam edirsə, Bankın davam edən iştirakının həddi köçürülən aktivin Bank tərəfindən geri alınacaq dəyərində bərabərdir. Lakin ədalətli dəyərle qiymətləndirilən aktiv üzrə yazılı "put" opsiya (o cümlədən nağd hesablaşma əsaslı opsiya və ya analoji alət) istisna təşkil edir və bu halda Bankın davam edən iştirakının həddi, köçürülən aktivin ədalətli dəyəri və opsiyanın icra qiymətindən az olanı ilə məhdudlaşır.

Maliyyə öhdəlikləri

Maliyyə öhdəliyi müvafiq öhdəlik icra edildikdə, ləğv edildikdə və ya vaxtı başa çatdıqda uçotdan çıxarılır.

Mövcud olan bir maliyyə öhdəliyi eyni kreditör qarşısında tam fərqli şərtlərlə digəri ilə əvəz edildikdə və ya mövcud öhdəliyin şərtlərinə əhəmiyyətli düzəlişlər edildikdə, belə əvəz etmə və ya düzəliş ilkin öhdəliyin tanınmasının dayandırılmasını və yeni öhdəliyin tanınmasını tələb edir və müvafiq balans dəyərlərindəki fərqlər mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir.

Maliyyə zəmanətləri

Normal biznes fəaliyyətində Bank akkreditivlər və zəmanətlərdən ibarət olan maliyyə zəmanətləri verir. Maliyyə zəmanətləri maliyyə hesabatlarında ilk öncə ədalətli dəyərle "Digər öhdəliklər" maddəsində alınmış komissiya haqqı məbləğində əks etdirilir. İlk əks etdirmədən sonra Bankın hər bir zəmanət üzrə öhdəliyi aşağıdakı məbləğlərdən yuxarı olanı ilə ölçülür: amortizasiya hesablanmış komissiya haqqı və zəmanətdən irəli gələn maliyyə öhdəliyinin ödənilməsi üçün tələb olunan məsrəflərin ən yaxşı qiyməti.

Maliyyə zəmanətləri ilə bağlı öhdəliyin artması mənfəət və ya zərərdə nəzərə alınır. Alınmış komissiya haqqı mənfəət və ya zərər zəmanətin müddəti üzrə bərabər hissələrə bölünməklə əks etdirilir.

Vergilər

Cari mənfəət vergisi xərci Azərbaycan Respublikasının qanunları əsasında hesablanır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri öhdəlik metodundan istifadə etməklə müvəqqəti fərqlər üzrə hesablanır. Təxirə salınmış mənfəət şirkətlərin birləşməsi olmayan əməliyyat zamanı qüvvəyə gələn və ya aktiv və ya öhdəliyin ilkin tanınmasından irəli gəlməyəndə və əməliyyat zamanı nə uçot mənfəətinə, nə də vergiyə cəlb edilən mənfəətə və ya zərərə təsir göstərmədiyi hallarda, təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivlərinin və öhdəliklərinin vergi bazası və onların maliyyə hesabatları məqsədləri üçün balans dəyərləri arasında bütün müvəqqəti fərqlər üzrə müəyyən edilir.

Təxirə salınmış vergi aktivləri yalnız bu dərəcədə müəyyən edilir ki, çıxılan müvəqqəti fərqlərin istifadə edilə bilməsi üçün vergiyə cəlb edilən mənfəətin mövcud olması ehtimalı olsun. Təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri, hesabat tarixinə qüvvədə olan və ya əsas etibarlı ilə qüvvədə olan vergi dərəcələri və vergi qanunları əsasında aktivlərin satıldığı və ya öhdəliklərin yerinə yetirildiyi müddətdə tətbiq edilən vergi dərəcələri ilə ölçülür.

Bundan əlavə, Azərbaycanda Bankın fəaliyyəti ilə bağlı müxtəlif əməliyyat vergiləri tətbiq edilir. Bu vergilər ümumi və inzibati xərclərin tərkibinə daxil edilir.

Cari və təxirə salınmış vergi mənfəət və ya zərərdə tanınır, lakin cari və təxirə salınmış vergi digər ümumi gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınan maddələrə aiddirsə, cari və təxirə salınmış vergi də, müvafiq olaraq, digər ümumi gəlirdə və ya birbaşa kapitalda tanınır.

Əmlak və avadanlıqlar

Avadanlıqlar, gündəlik xidmət xərcləri istisna olmaqla, yığılmış köhnəlməni və hər hansı tanınmış dəyərsizləşmə zərərinə çıxmaqla maya dəyəri ilə tanınır. Tanıma meyarına uyğun gələndə, avadanlıqların bir hissəsinin əvəz etdirilməsi xərcləri yaranan zaman həmin dəyərə daxil edilir. Avadanlığın balans dəyəri dəyərsizləşmə baxımından balans dəyərinin qaytarılmayacağını göstərən hadisələr baş verəndə və ya şəraitlər dəyişəndə yenidən qiymətləndirilir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)**Əmlak və avadanlıqlar (davamı)**

İlk olaraq maya dəyəri ilə tanındıqdan sonra əmlak (binalar) yenidən qiymətləndirilmiş dəyərlə uçota alınır. Həmin yenidən qiymətləndirilmiş dəyər yenidən qiymətləndirmə tarixində ədalətli dəyərdən sonradan yığılmış köhnəlməni və sonradan yığılmış dəyərsizləşmə zərərini çıxmaqla müəyyən edilir. Qiymətləndirmə kifayət qədər tez-tez aparılır ki, yenidən qiymətləndirilən aktivin ədalətli dəyərinin balans dəyərindən çox fərqli olmaması təmin olunsun. Yenidən qiymətləndirmə üzrə hər hansı əlavə məbləğ digər ümumi gəlirə daxil edilmiş binalar üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatına aid edilir. Lakin yenidən qiymətləndirmə üzrə hər hansı əlavə vəsait əvvəllər mənfəət və ya zərərdə əks etdirilmiş həmin aktivin dəyərinin yenidən qiymətləndirmə nəticəsində azalmasını ləğv etdiyi halda, bu artma mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir. Yenidən qiymətləndirmə üzrə kəsir mənfəət və ya zərərdə əks etdirilir, lakin bu halda həmin aktiv üzrə əvvəlki əlavə məbləğlə birbaşa əvəzləşdirilən kəsir binalar üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatında əlavə məbləğlə birbaşa əvəzləşdirilir.

Binalar üçün yenidən qiymətləndirmə ehtiyatından bölüşdürülməmiş mənfəətə illik köçürmə aktivlərin yenidən qiymətləndirilmiş balans dəyəri əsasında köhnəlmə ilə aktivlərin maya dəyəri əsasında köhnəlmə arasındakı fərq üçün aparılır. Satış zamanı satılan konkret aktivə aid olan hər hansı yenidən qiymətləndirmə ehtiyatı bölüşdürülməmiş mənfəətə köçürülür.

Tamamlanmamış tikinti lazım olduqda dəyərsizləşmə ehtiyatını çıxmaqla ilkin dəyərlə uçota alınır. İlkin dəyərə müvafiq aktivin tikintisini maliyyələşdirmək üçün xüsusi və ümumi borc vəsaitlərinin alınması ilə əlaqədar borc vəsaitləri üzrə xərclər daxildir. Tamalandıqdan sonra həmin aktivlər müvafiq binalar və avadanlıqlar kateqoriyasına köçürülür və balans dəyərində uçota alınır. Tamamlanmamış tikinti üçün tikinti işləri başa çatdırılmayana qədər amortizasiya hesablanır.

Aktiv istifadə edilmək üçün hazır olduğu andan bu aktiv üzrə köhnəlmə hesablanmağa başlayır. Köhnəlmə aktivlərin balans dəyərlərini aşağıda göstərilən proqnozlaşdırılan istifadə müddətləri üzrə bərabər hissələrə bölməklə hesablanır:

	<u>İllər</u>
Binalar	20-50
İcarəyə götürülmüş aktivlərin əsaslı təmiri	7-10
Kompüterlər və digər avadanlıqlar	4-5
Mebel, qurğu, nəqliyyat vasitələri və digər	5-7

Aktivlərin qalıq dəyərləri, istifadə müddətləri və metodlar yenidən baxılaraq, hər maliyyə ilinin sonunda lazım olduqca yeniləşdirilir.

Təmir və rekonstruksiya xərcləri çəkildikcə xərclərə aid edilir və kapitallaşdırılmalı olduğu hallar istisna olmaqla, ümumi və inzibati xərclərə daxil edilir.

Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlər kompüter proqramlarından və lisenziyalardan ibarətdir.

Ayrıca alınmış qeyri-maddi aktivlər ilk olaraq maya dəyəri ilə tanınır. İlkin tanımadan sonra qeyri-maddi aktivlər yığılmış köhnəlmə və yığılmış dəyərsizləşmə zərərini çıxmaqla maya dəyəri ilə əks etdirilir. Qeyri-maddi aktivlərin istifadə müddətləri məhdud müddətlər kimi müəyyən edilmişdir. Məhdud istifadə müddəti olan qeyri-maddi aktivlərə 5-10 illik istifadə müddəti üzrə amortizasiya hesablanır və həmin qeyri-maddi aktivlər üzrə mümkün dəyərsizləşmə əlamətləri mövcud olanda dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirmə aparılır.

Ehtiyatlar

Bank keçmiş hadisələr nəticəsində hüquqi və ya işgüzar praktikadan irəli gələn öhdəliklərə malik olduqda, bu öhdəliklərin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi resursların sərf olunmasının ehtimalı böyük olduqda və öhdəliklərin məbləği kifayət qədər dəqiq ehtimal edilə bildikdə ehtiyatlar uçota alınır.

Pensiya təminatı və işçilərə digər ödənişlər üzrə öhdəliklər

Bank işə götürənin cari ödəmələrinin işçilərə ümumi əmək haqqı ödənişlərinin müəyyən faizi kimi hesablanmasını nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikasının dövlət pensiya təminatı sistemindən əlavə hər hansı fərdi pensiya təminatı sistemində malik deyildir. Bu xərclər müvafiq əmək haqqının aid olduğu hesabat dövründə əks etdirilir. Bundan əlavə, Bank əmək fəaliyyəti başa çatdıqdan sonra işçilərə əhəmiyyətli ödənişlər aparmalı deyildir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Səhmdar kapitalı

Səhmdar kapitalı

Adi səhmlər səhmdar kapitalı kimi təsnif edilir. Şirkətlərin birləşməsi istisna olmaqla, yeni səhmlərin buraxılması ilə birbaşa bağlı olaraq üçüncü tərəflərə ödənişlərə çəkilən xərclər kapitalın tərkibində həmin emissiya nəticəsində əldə edilmiş məbləğin azalması kimi əks etdirilir. Əldə edilmiş vəsaitlərin ədalətli dəyərinin buraxılmış səhmlərin nominal dəyərindən və səhmdarların digər kapitalla ödənişlərindən artıq məbləği əlavə kapital kimi əks etdirilir.

Dividendlər

Dividendlər, yalnız hesabat tarixindən gec olmayaraq elan edildiyi halda, öhdəlik kimi əks etdirilir və hesabat tarixinə kapitalın məbləğindən çıxılır. Dividendlər haqqında məlumat hesabat tarixindən əvvəl və eləcə də hesabat tarixindən sonra, lakin maliyyə hesabatları təsdiq edildikdən əvvəl təklif və ya elan edildikdə açıqlanır.

Şərti öhdəliklər və aktivlər

Şərti öhdəliklər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onların ödənilməsi üçün ehtiyatların xərclənməsi ehtimalı az olanda, maliyyə hesabatlarında açıqlanır. Şərti aktivlər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmir, lakin onlarla bağlı iqtisadi faydaların daxil olması ehtimal ediləndə maliyyə hesabatlarında açıqlanır.

Gəlir və xərclərin tanınması

Gəlirlər, ödənişin nə zaman edildiyindən asılı olmayaraq, Bank tərəfindən iqtisadi səmərənin əldə edilməsi ehtimal ediləndə və xərclər etibarlı şəkildə ölçülə biləndə tanınır. Gəlirlərin tanınması üçün aşağıdakı xüsusi tanıma meyarları da qarşılanmalıdır.

Faiz və analoji gəlir və xərclər

Ticarət aktivləri və ya satış üçün mövcud olan aktivlər kimi təsnif edilmiş faiz hesablanan qiymətli kağızlar və amortizasiya olunmuş dəyəri ilə qiymətləndirilən bütün maliyyə alətləri üzrə faiz gəlirləri və ya xərcləri effektiv faiz dərəcəsi ilə tanınır. Həmin dərəcə qiymətləndirilən gələcək pul vəsaitləri ödənişlərini və ya daxilolmalarını maliyyə alətinin ehtimal edilən istifadə müddəti və ya daha qısa müddət ərzində maliyyə aktivinin və ya öhdəliyinin xalis balans dəyərində diskontlaşdırır. Hesablama zamanı maliyyə aləti üzrə bütün müqavilə şərtləri (misal üçün əvvəlcədən ödəmə imkanı), eləcə də alətlə bilavasitə bağlı olan və effektiv faiz dərəcəsinin tərkib hissəsi olan bütün haqlar və əlavə xərclər nəzərə alınır, lakin gələcək kredit zərərləri nəzərə alınmır. Bank maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri üzrə ödəniş və daxilolmalara dair qiymətləndirmələrinə yenidən baxdıqda, həmin aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə düzəlişlər edir. Düzəliş edilmiş balans dəyəri ilkin effektiv faiz dərəcəsi əsasında hesablanır və balans dəyərində dəyişiklik faiz gəliri və ya xərci kimi tanınır.

Maliyyə aktivinin və ya analoji maliyyə aktivləri qrupunun qeydə alınmış dəyəri dəyərsizləşmə zərərinə görə azalarsa, faiz gəliri, yeni balans dəyərinə ilkin effektiv faiz dərəcəsinə tətbiq etməklə əks etdirilir.

Haqq və komissiyalar

Bank haqq və komissiya gəlirini müştərilərə göstərdiyi müxtəlif xidmətlərdən əldə edir. Haqq və komissiya gəlirinə xidmətlər göstərildikcə gəlir kimi tanınan pul vəsaitlərinin toplanması və pul vəsaitlərinin çıxarılması üçün haqlar, müştəri xidmətləri üzrə haqlar, plastik kartlarla əməliyyatlar və digər xidmət haqları daxildir. Haqq və komissiya xərclərinə plastik kartlara, pul vəsaitlərinə, müştərilərlə hesablaşmalara və investisiya qiymətli kağızları ilə əməliyyatlara aiddir.

Dividend gəliri

Bank ödənişi almaq hüququnu əldə edəndə gəlir tanınır.

Xarici valyutanın çevrilməsi

Maliyyə hesabatları Bankın funksional və təqdimat valyutası olan AZN ilə təqdim edilir. Xarici valyutalarla aparılan əməliyyatlar ilk öncə əməliyyat tarixində qüvvədə olan valyuta məzənnəsi ilə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyuta ilə olan monetar aktivlər və öhdəliklər hesabat tarixinə məzənnədən istifadə etməklə funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyutalarla olan əməliyyatların çevrilməsindən yaranan bütün fərqlər mənfəət və ya zərərdə "Xarici valyutalarla əməliyyatlar üzrə xalis gəlir (zərər)" maddəsi üzrə tanınır. Xarici valyuta ilə olan və maya dəyəri ilə qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr əməliyyat tarixinə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir. Xarici valyuta ilə olan və ədalətli dəyərle qiymətləndirilən qeyri-monetar maddələr ədalətli dəyərin təyin edildiyi tarixdə mövcud olan məzənnəyə görə çevrilir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Xarici valyutanın çevrilməsi (davamı)

Xarici valyuta ilə əməliyyatın müqavilə məzənnəsi ilə ARMB-nin həmin əməliyyat tarixinə rəsmi məzənnəsi arasında fərqlər dilinq əməliyyatları üzrə gəlirlərə daxil edilir.

Bank hazırkı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasında 31 dekabr tarixinə olan aşağıdakı rəsmi məzənnələrdən istifadə etmişdir:

	<u>2014</u>	<u>2013</u>
1 ABŞ dolları	AZN 0.7844	AZN 0.7845
1 avro	AZN 0.9522	AZN 1.0780

Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərhlər

9 sayılı MHBS "Maliyyə alətləri"

2014-cü ilin iyul ayında MUBSK 9 sayılı "Maliyyə alətləri" adlı MHBS-in yekun versiyasını buraxmışdır. Bu versiya maliyyə alətləri layihəsinin bütün mərhələlərini əks etdirir və 39 sayılı "Maliyyə alətləri: Tanıma və Ölçmə" adlı MUBS-u və 9 sayılı MHBS-in bütün əvvəlki versiyalarını əvəz edir. Standart təsnifləşdirmə və ölçmə, dəyərsizləşmə və hedcinqin uçotu üzrə yeni tələbləri təqdim edir. 9 sayılı MHBS 1 yanvar 2018-ci il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə tətbiq edilir. Erken tətbiqetməyə icazə verilir. Retrospektiv qaydada tətbiq edilməsi tələb edilir, lakin müqayisəli məlumatın təqdim edilməsi məcburi deyil. İlk dəfə tətbiq etmənin tarixi 1 fevral 2015-ci il tarixindən əvvəl olduğu halda 9 sayılı MHBS-in əvvəlki (2009, 2010 və 2013-cü illərin) versiyalarının erkən tətbiqinə icazə verilir. 9 sayılı MHBS-in qəbul edilməsi Bankın maliyyə aktivlərinin təsnifatı və ölçülməsinə təsir edəcək, lakin Bankın maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və ölçülməsinə heç bir təsir göstərməyəcək.

15 sayılı MHBS "Müştərilərlə müqavilələrdən gəlirlər"

15 sayılı MHBS 2014-cü ilin may ayında buraxılmış və müştərilərlə müqavilələrdən irəli gələn gəlirlərə tətbiq ediləcək 5 mərhələli modeli tətbiq edir. "İcarələr" adlı 17 sayılı MUBS-un əhatə dairəsində icarə müqavilələri, "Sığorta müqavilələri" adlı 4 sayılı MHBS-in əhatə dairəsində sığorta müqavilələri və "Maliyyə alətləri: Tanıma və Ölçülmə" adlı 39 sayılı MUBS-un (və ya "Maliyyə alətləri" adlı 9 sayılı MHBS, erkən tətbiq edildikdə) əhatə dairəsində maliyyə alətləri və digər müqavilə hüquqları və öhdəliklərdən irəli gələn gəlirlər 15 sayılı MHBS-in əhatə dairəsinə daxil olmur və müvafiq standartla idarə edilir.

15 sayılı MHBS-ə görə gəlirlər müəssisənin müştəriyə göndərdiyi mallar və ya xidmətlər əvəzində alınması gözlənilən vəsaiti əks etdirən məbləğdə tanınır. 15 sayılı MHBS-in prinsipləri gəlirlərin ölçülməsi və tanınmasına daha strukturlu yanaşmanın tətbiqini təmin edir.

Gəlirlər üzrə yeni standart bütün müəssisələrə tətbiq edilir və MHBS-in gəlirlərin tanınması üzrə bütün cari tələbləri əvəz edir. Standart 1 yanvar 2017-ci il tarixində başlayan və bu tarixdən sonrakı illik dövrlərə retrospektiv qaydada tam və ya düzəlişlər edilmiş şəkildə tətbiq edilməlidir. Erken tətbiqetməyə icazə verilir. Bank hazırda 15 sayılı MHBS-in təsirini qiymətləndirir və yeni standartı tələb edilən tarixdə qəbul etməyi planlaşdırılır.

11 sayılı MHBS-ə düzəlişlər: "Birgə layihələr: İştirak paylarının əldə edilməsinin uçotu"

11 sayılı MHBS-ə düzəlişlər tələb edir ki, birgə operatorun fəaliyyəti ilə bağlı olan birgə əməliyyatda iştirak payının əldə edilməsinə uçota alan birgə operator 3 sayılı MHBS-in müəssisələrin birləşməsinin uçota alınmasına dair müvafiq prinsiplərini tətbiq etsin. Düzəlişlər həmçinin göstərir ki, birgə əməliyyatda birgə nəzarəti saxlamaqla əlavə iştirak payı əldə edildiyi halda həmin birgə əməliyyatda əvvəlki iştirak payı yenidən ölçülmür. Əlavə olaraq, 11 sayılı MHBS-ə, birgə nəzarəti paylaşan tərəflər, o cümlədən hesabat verən müəssisə, eyni yekun nəzarət edən tərəfin ümumi nəzarəti altında olarsa, bu düzəlişlərin tətbiq edilmədiyini göstərən istisnalar əlavə edilmişdir.

Düzəlişlər birgə əməliyyatda ilkin iştirak payının əldə edilməsi və həmin birgə əməliyyatda əlavə iştirak paylarının əldə edilməsinə tətbiq edilir və 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə perspektiv qaydada tətbiq edilir. Erken tətbiqetməyə icazə verilir. Bu düzəlişlərin Banka təsiri gözlənilir.

16 sayılı MUBS-a və 38 sayılı MUBS-a düzəlişlər: Məqbul köhnəlmə və amortizasiya metodlarının aydınlaşdırılması

Düzəlişlər 16 və 38 sayılı MUBS-da gəlirlərin aktivin istifadəsi prosesində sərf edilən iqtisadi faydaların sxemini deyil, biznesin (aktivin daxil olduğu) həyata keçirilməsindən əmələ gələn iqtisadi faydaların sxemini əks etdirməsi prinsipinə aydınlıq gətirir. Nəticədə, gəlirlərə əsaslanan metod əmlak, qurğu və avadanlığın köhnəlməsi üçün istifadə edilə bilməz və yalnız çox nadir hallarda qeyri-maddi aktivlərin amortizasiyası üçün istifadə edilə bilər. Düzəlişlər 1 yanvar 2016-cı il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərə perspektiv qaydada tətbiq edilir. Erken tətbiqetməyə icazə verilir. Bu düzəlişlərin Banka təsir göstərməsi gözlənilir, çünki Bank uzunmüddətli aktivlərinə köhnəlmə hesablamaları üçün gəlirlərə əsaslanan metoddan istifadə etmir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

3. Mühasibat uçotu prinsiplərinin icmalı (davamı)

Qəbul edilmiş, lakin hələ qüvvəyə minməmiş standart və şərtlər (davamı)

2010-2012-ci illərdə MHBS-lərə illik təkmilləşdirmələr

Bu düzəlişlər 1 iyul 2014-cü il tarixindən qüvvəyə minir və bunların Banka əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilmir. Bunlara aşağıdakılar daxildir:

13 sayılı MHBS-ə düzəlişlər: "Qısamüddətli debitor və kreditor borcları"

13 sayılı MHBS-ə bu düzəliş "Nəticələrin çıxarılması üçün əsas" bölməsində izah edir ki, müəyyən edilmiş faiz dərəcələri olmayan qısamüddətli debitor və kreditor borcları diskontun təsiri əhəmiyyətli olmayanda hesab-fakturada göstərilən məbləğlə ölçülə bilər.

16 sayılı MUBS "Əmlak, qurğu və avadanlıq" və 38 sayılı MUBS "Qeyri-maddi aktivlər"

Düzəliş retrospektiv qaydada tətbiq edilir. 16 sayılı MUBS və 38 sayılı MUBS-da göstərilir ki, aktiv ümumi və ya xalis balans dəyəri ilə müşahidə edilə bilən məlumatlara istinad etməklə yenidən qiymətləndirilə bilər. Bundan əlavə, yığılmış köhnəlmə və amortizasiya aktivin ümumi və balans dəyəri arasındakı fərqi.

24 sayılı MUBS "Əlaqəli tərəflər haqqında məlumatların açıqlanması"

Düzəliş retrospektiv qaydada tətbiq edilir və göstərir ki, idarə edən müəssisə (rəhbər heyət xidmətlərini göstərən müəssisə) – barəsində məlumatlar açıqlanmalı olan əlaqəli tərəfdir. Bundan əlavə, idarə edən müəssisənin xidmətlərindən istifadə edən müəssisə idarəetmə xidmətləri üçün çekilmiş xərcləri açıqlamalıdır.

2011-2013-cü illərdə MHBS-lərə illik təkmilləşdirmələr

Bu düzəlişlər 1 iyul 2014-cü il tarixindən qüvvəyə minir və bunların Banka əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilmir. Bunlara aşağıdakılar daxildir:

13 sayılı MHBS "Ədalətli dəyərin ölçülməsi"

Düzəliş əvvəlki dövrlərə tətbiq edilir və göstərir ki, 13 sayılı MHBS-in əhatə dairəsindən portfelin istisna edilməsi maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərindən əlavə 9 sayılı MHBS (və ya müvafiq hallarda 39 sayılı MUBS) ilə əhatə edilən digər müqavilələrə də aiddir.

2012-2014-cü illərdə MHBS-lərə illik təkmilləşdirmələr

Bu düzəlişlər 1 iyul 2016-cı il tarixindən qüvvəyə minir və bunların Banka əhəmiyyətli təsir göstərməsi gözlənilmir. Bunlara aşağıdakılar daxildir:

7 sayılı MHBS "Maliyyə alətləri: Açıqlamalar – əvəzləşdirmə haqqında məlumatların açıqlanmasının qısaltılmış aralıq maliyyə hesabatlarına tətbiq edilməsi"

2011-ci ilin dekabr ayında 7 sayılı MHBS-ə düzəliş edilərək maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəliklərinin qarşılıqlı əvəzləşdirilməsi qaydası əlavə edilmişdir. 7 sayılı MHBS göstərir ki, düzəlişin qüvvəyə minməsi və düzəlişə keçid tarixinə "müəssisə bu düzəlişi 1 yanvar 2013-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonra başlayan illik dövrlərdə və həmin illik dövrlərə daxil olan aralıq dövrlərdə tətbiq etməlidir. Lakin aralıq hesabatlarda açıqlamalar haqqında 34 sayılı MUBS-a bu tələb daxil deyildir və həmin məlumatların qısaltılmış aralıq maliyyə hesabatlarında açıqlanmasının tələb edilib-edilməməsi aydın deyildir. Düzəlişə görə, "illik dövrlərə daxil olan aralıq dövrlərdə" ifadəsi çıxarılır və bununla 7 sayılı MHBS-ə uyğun açıqlamaların qısaltılmış aralıq maliyyə hesabatında tələb edilmədiyini izah edilir. Düzəliş 1 yanvar 2016-cı il tarixində başlayan və bu tarixdən sonrakı illik dövrlərə retrospektiv şəkildə tətbiq edilməlidir. Erkən tətbiq edilməyə icazə verilir.

34 sayılı MUBS "Aralıq maliyyə hesabatları" – məlumatların "aralıq maliyyə hesabatı"nın istənilən hissəsində açıqlanması

Düzəliş göstərir ki, tələb edilən aralıq açıqlamalar ya aralıq maliyyə hesabatlarında, yaxud da aralıq maliyyə hesabatları və daha böyük aralıq maliyyə hesabatına daxil edilən hər hansı sənədlər (məsələn rəhbərliyin şərtləri və risklər haqqında hesabat) arasında qarşılıqlı istinadlar yolu ilə təqdim edilməlidir. Komitə göstərir ki, aralıq maliyyə hesabatındakı məlumat istifadəçilər üçün aralıq maliyyə hesabatları ilə eyni şərtlərlə və eyni zamanda açıq olmalıdır. İstifadəçilər digər məlumatla bu şəkildə tanış olmaq imkanına malik olmasa, aralıq maliyyə hesabatı natamam sayılır. Düzəliş yanvar 2016-cı il tarixində başlayan və bu tarixdən sonrakı illik dövrlərə retrospektiv şəkildə tətbiq edilməlidir. Erkən tətbiq edilməyə icazə verilir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

4. Mühüm mühasibat uçotu mühakimələri və ehtimalları

Bankın uçot qaydalarını tətbiq edərkən, rəhbərlik, qiymətləndirmələrdən əlavə, maliyyə hesabatlarında əks etdirilmiş məbləğlərə daha əhəmiyyətli təsir göstərmiş aşağıdakı mühakimələrdən istifadə etmiş və ehtimallar vermişdir:

Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks etdirilmiş maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin ədalətli dəyərləri fəal bazardan əldə edilə bilməyəndə, onlar riyazi modellərin işlədilməsini daxil edən müxtəlif qiymətləndirmə mexanizmlərindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Bu modellər üçün ilkin verilənlər mümkün olanda müşahidə edilə bilən bazardan götürülür, mümkün olmayanda isə ədalətli dəyərlərin müəyyən edilməsi üçün müəyyən dərəcədə mühakimələrin istifadə edilməsi tələb olunur. Əlavə təfəsilatlar Qeyd 25-da təqdim olunur.

"Vasitəçi" kreditləri

Bank, Maliyyə Nazirliyinin zəmanəti ilə ARMB-dən alınmış resurslar hesabına dövlət təşkilatlarına kreditlərin verilməsini nəzərdə tutan üçtərəfli müqavilələrdə iştirak edir. Bu müqavilələrdə Bank vasitəçi kimi çıxış edir və bu fəaliyyətdən yalnız komissiya gəliri qazanır. Bu üçtərəfli müqavilələrin müddəalarının Bank tərəfindən təfsirinə əsasən, Bankın heç bir mənfəəti və ya kredit riski olmadığına görə, ARMB-dən alınmış resurslar və bu resurslar vasitəsilə dövlət təşkilatlarına verilmiş kreditlər Bankın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında netləşdirilir.

Kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat

Bank müntəzəm qaydada kreditlərinin və debitor borclarının dəyərsizləşmə baxımından təhlilini aparır. Bank borcalan maliyyə çətinlikləri ilə qarşılaşdığı və analoji borcalanlar haqqında kifayət qədər faktiki məlumatlar olmadığı hallarda dəyərsizləşmə zərərlərinin qiymətləndirilməsində təcrübəyə əsaslanan mühakimələrdən istifadə edir. Eynilə, Bank qrupa daxil olan borcalanların öhdəlikləri ödəmək statusunda mənfəət dəyişikliklərinə və ya qrupun daxilində aktivlər üzrə öhdəliklərin yerinə yetirilməməsi ilə əlaqəli olan dövlət və ya yerli iqtisadi şəraitlərin dəyişməsinə işarə edən müşahidə edilən məlumatlar əsasında gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərində dəyişiklikləri qiymətləndirir. Rəhbərlik kreditlər və debitor borcları qrupu üzrə analoji kredit riski və obyektiv dəyərsizləşmə sübutları olan aktivlərlə bağlı zərərlərin strukturu haqqında tarixi məlumatlar əsasında qiymətləndirmələrdən istifadə edir. Bank cari şəraitləri əks etdirmək məqsədilə kreditlər və ya debitor borcları qrupu üçün müşahidə edilən məlumatlarda düzəliş aparmaq üçün təcrübəyə əsaslanan mühakimələrdən istifadə edir.

Girovun dəyərinin müəyyən edilməsi

Rəhbərlik müntəzəm olaraq girovun bazar dəyərini nəzərdən keçirir. Rəhbərlik, cari şəraitləri əks etdirmək və girovun ədalətli dəyərində düzəliş aparmaq məqsədilə təcrübəli mühakimələrindən və ya müstəqil rəyindən istifadə edir. Tələb olunan girovun məbləği və növü tərəf müqabilinin kredit risklərinin qiymətləndirilməsindən asılıdır.

Vergilər

Azərbaycanın qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez edilən dəyişikliklərə məruz qalır. Rəhbərlik hesab edir ki, 31 dekabr 2014-cü və 2013-cü il tarixlərinə müvafiq qanunvericiliyin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən şərhli münasibdir və Bankın vergi mövqeyi qəbul ediləcəkdir.

Aidiyyəti olan şəxslərlə əməliyyatlar

Adi fəaliyyətində Bank aidiyyəti olan şəxslərlə əməliyyatlar aparır. 39 sayılı MUBS maliyyə alətlərinin ilk öncə ədalətli dəyərləri əsasında tanınmasını tələb edir. Müəyyən əməliyyatlar fəal bazarda aparılmadığı təqdirdə, onların bazar və ya qeyri-bazar faiz dərəcələri ilə qiymətləndirilməsini müəyyən etmək üçün mühakimələr tətbiq edilir. Mühakimə aidiyyəti olmayan şəxslər arasında oxşar əməliyyatlar üçün qiymətlərin təyin edilməsi və effektiv faiz dərəcəsinin təhlili əsasında verilir.

5. Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013
Kassada olan pul vəsaitləri	232,980	108,773
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankında cari hesablar	89,255	69,817
Digər kredit təşkilatlarında cari hesablar	65,823	39,079
Yolda olan pul vəsaitləri	1,255	42,160
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	389,313	259,829

31 dekabr 2014-cü il tarixinə digər kredit təşkilatlarında cari hesablara rezident və qeyri-rezident xarici banklarda, müvafiq olaraq, 656 AZN (2013-cü il: 806 AZN) və 65,167 AZN (2013-cü il: 38,273 AZN) məbləğində faiz hesablanmayan müxbir hesablarda qalıqlar daxildir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

6. Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər

Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013
Kredit təşkilatlarında blok edilmiş hesablar	14,649	-
ARMB-də məcburi ehtiyatlar	14,138	14,455
Kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlər	1,555	23,395
Müddəti 90 gündən artıq olan depozitlər	-	6,108
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	30,342	43,958

31 dekabr 2014-cü il tarixinə kredit təşkilatları ARMB-də müştərilərdən xarici və yerli valyutada cəlb edilmiş qalıqların əvvəlki ay üzrə orta səviyyəsinin illik 2%-i dərəcəsində (2013-cü il: 3%) faiz qazandırmayan pul depozitini (məcburi ehtiyat) saxlamalıdır. Bankın bu depoziti geri almaq imkanı qanunvericiliklə məhdudlaşdırılır.

31 dekabr 2014-cü il tarixinə kredit təşkilatlarına verilmiş kreditlərə 1,555 AZN (2013-cü il 23,395 AZN) məbləğində dörd resident qeyri-bank kredit təşkilatına (2013-cü il: bir resident banka və bir resident qeyri-bank kredit təşkilatına) verilmiş kreditlər daxildir.

31 dekabr 2014-cü il tarixinə 14,649 AZN (2013-cü il: sıfır) məbləğində blok edilmiş hesablara iki müştəriyə verilmiş akkreditivlər üçün bir qeyri-rezident kredit təşkilatı tərəfindən blok edilmiş vəsaitlər daxildir.

7. Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları

Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013
Azərbaycan Respublikası İpoteka Fondu tərəfindən buraxılmış notlar	26,176	10,009
Korporativ istiqrazlar	5,034	15,751
Korporativ səhmlər	1,576	1,472
Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış istiqrazlar	-	203
Cəmi satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	32,786	27,435

Borc qiymətli kağızları üzrə nominal faiz dərəcələri və müddətləri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014		2013	
	<i>İllik faiz dərəcəsi</i>	<i>Ödəmə müddəti</i>	<i>İllik faiz dərəcəsi</i>	<i>Ödəmə müddəti</i>
Azərbaycan Respublikası İpoteka Fondu tərəfindən buraxılmış notlar	3-3.25%	dekabr 2019 - noyabr 2022	3.00%	noyabr 2022
Korporativ istiqrazlar	9.00%	dekabr 2017	9.50%	dekabr 2014
Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi tərəfindən buraxılmış istiqrazlar	-	-	5.00%	fevral 2014

Satış üçün mövcud olan korporativ səhmlər aşağıdakılardır:

Adı	Fəaliyyət növü	Qeydiyyat alındığı ölkə	2014		2013	
			Ədalətli dəyər	% səhm	Ədalətli dəyər	% səhm
Mastercard	Plastik kartlar	ABŞ	450	0.00%	437	0.00%
Visa Inc.	Plastik kartlar	ABŞ	606	0.00%	515	0.00%
Azərbaycan Beynəlxalq Bankı	Bank işi	Azərbaycan Respublikası	460	0.13%	460	0.13%
Bakı Fond Birjası	Fond Birjası	Azərbaycan Respublikası	60	5.26%	60	5.26%
			1,576		1,472	

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Müştərilərə verilmiş kreditlər

Müştərilərə verilmiş kreditlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	384,045	191,607
Korporativ kreditlər	287,484	344,593
Dövlətlə bağlı müəssisələr	164,404	167,835
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – ipoteka kreditləri	22,060	20,930
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – sahibkarlar	67,677	52,368
Müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	925,670	777,333
Çıxılsın – Kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat	(47,872)	(88,525)
Müştərilərə verilmiş kreditlər, xalis	877,798	688,808

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)

Müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat

Müştərilərə verilmiş kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatın siniflər üzrə üzlaşdirilməsi aşağıdakı cədvəldə təqdim edilir:

	<i>Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri</i>	<i>Korporativ kreditlər</i>	<i>Dövlətlə bağlı müəssisələr</i>	<i>Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – ipoteka kreditləri</i>	<i>Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – sahibkarlar</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2014-cü il	(17,755)	(59,247)	(2,310)	(1,744)	(7,469)	(88,525)
İl üzrə geri qaytarma/(xərc)	(5,204)	15,134	(96)	(521)	(2,416)	6,897
Silinmiş məbləğlər	8,715	23,791	451	53	746	33,756
31 dekabr 2014-cü il	(14,244)	(20,322)	(1,955)	(2,212)	(9,139)	(47,872)
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş	(12,416)	(18,334)	(1,474)	(1,955)	(8,841)	(43,020)
Ümumi şəkildə dəyərsizləşmiş	(1,828)	(1,988)	(481)	(257)	(298)	(4,852)
	(14,244)	(20,322)	(1,955)	(2,212)	(9,139)	(47,872)
Fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə ehtiyatını çıxmadan əvvəl dəyərsizləşmiş hesab edilən kreditlərin ümumi məbləği	14,303	33,894	3,593	2,734	14,928	69,452
	<i>Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri</i>	<i>Korporativ kreditlər</i>	<i>Dövlətlə bağlı müəssisələr</i>	<i>Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – ipoteka kreditləri</i>	<i>Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – sahibkarlar</i>	<i>Cəmi</i>
1 yanvar 2013-cü il	(33,188)	(46,044)	(4,247)	(1,048)	(4,430)	(88,957)
İl üzrə geri qaytarma/(xərc)	14,771	(13,436)	1,935	(696)	(3,088)	(514)
Silinmiş məbləğlər	662	233	2	-	49	946
31 dekabr 2013-cü il	(17,755)	(59,247)	(2,310)	(1,744)	(7,469)	(88,525)
Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş	(4,148)	(38,141)	(451)	-	(2,227)	(44,967)
Ümumi şəkildə dəyərsizləşmiş	(13,607)	(21,106)	(1,859)	(1,744)	(5,242)	(43,558)
	(17,755)	(59,247)	(2,310)	(1,744)	(7,469)	(88,525)
Fərdi şəkildə qiymətləndirilmiş dəyərsizləşmə ehtiyatını çıxmadan əvvəl dəyərsizləşmiş hesab edilən kreditlərin ümumi məbləği	7,746	48,031	451	-	4,170	60,398

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

8. Müştərilərə verilmiş kreditlər (davamı)**Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş kreditlər**

31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il üzrə dəyərsizləşmiş kreditlər üzrə 1,211 AZN (2013-cü il: 2,228 AZN) məbləğində faiz gəliri hesablanmışdır.

ARMB-nin tələblərinə əsasən kreditlər yalnız Müşahidə Şurasının təsdiqi ilə, xüsusi hallarda isə, məhkəmənin müvafiq qərarı əsasında silinə bilər.

Girov və kreditin keyfiyyətini artıran digər amillər

Tələb olunan girovun məbləği və növü biznes tərəfdaşının kredit riskinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Girov növlərinin münasibliyi və qiymətləndirmə parametrlərinə dair qaydalar tətbiq edilir.

Alınmış girovların əsas növləri aşağıdakılardır:

- korporativ kreditlər üçün daşınmaz əmlak və nəqliyyat vasitələri üzrə girovlar, üçüncü tərəflərin zəmanətləri;
- Fərdi kreditlərin verilməsi üçün yaşayış mülkləri üzrə girovlar;

Rəhbərlik girovun bazar dəyərində nəzarət edir, müvafiq razılaşmaya uyğun olaraq əlavə girov tələb edir və kreditin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatın münasibliyini nəzərdən keçirdiyi zaman əldə etdiyi girovun bazar dəyərində nəzarət edir.

Müştərilərə verilmiş kreditlərin konsentrasiyası

Kreditlər aşağıdakı müştəri növlərinə verilir:

	2014	2013
Fiziki şəxslər	406,105	212,537
Özəl müəssisələr	287,484	344,593
Dövlətlə bağlı müəssisələr	164,404	167,835
Fərdi sahibkarlar	67,677	52,368
Müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	925,670	777,333

Kreditlər əsasən aşağıdakı sənaye sektorlarına verilir:

	2014	2013
Fiziki şəxslər	406,105	212,537
Tikinti	257,549	248,185
İstehsal	146,669	215,344
Ticarət və xidmətlər	49,624	35,327
Kənd təsərrüfatı və qida məhsullarının emalı	28,206	24,692
Nəqliyyat	26,871	24,992
Enerji	1,631	15
Telekommunikasiya	1,157	11,598
Digər	7,858	4,643
Müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	925,670	777,333

31 dekabr 2014-cü il tarixinə Bankda on iki (2013-cü il: on iki) ən iri borcalandan alınacaq 377,131 AZN və ya ümumi kredit portfelinin 41%-i ilə (2013-cü il: 454,903 AZN və ya ümumi kredit portfelinin 59%-i) təmsil olunan kredit konsentrasiyası olmuşdur. Bu kreditlər üçün 1,520 AZN (2013-cü il: 12,790 AZN) məbləğində ehtiyat yaradılmışdır.

Azərbaycan İpoteka Fondu ilə borcalma sazişlərinə uyğun olaraq alınmış vəsaitlərdən 19,474 AZN (2013-cü il: 17,828 AZN) məbləğində fərdi ipoteka kreditləri verilmişdir.

Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu ilə imzalanmış borcalma sazişlərinə uyğun olaraq, korporativ müştərilərə və sahibkarlara, müvafiq olaraq, 45,385 AZN (2013-cü il: 42,685 AZN) və 16,481 AZN (2013-cü il: 12,530 AZN) məbləğində kredit verilmişdir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

9. Asılı müəssisəyə investisiya

Aşağıdakı asılı müəssisə iştirak payı metodu ilə uçota alınır:

<i>Asılı müəssisə</i>	<i>Mülkiyyət/səs vermə, %</i>	<i>Əsas fəaliyyət yeri</i>	<i>Qeydiyyatdan keçdiyi ölkə</i>	<i>Fəaliyyət növü</i>	<i>Balans dəyəri</i>
31 dekabr 2014-cü il					
Bakı Banklararası Valyuta Birjası	40%	Azərbaycan Respublikası	Azərbaycan Respublikası	Valyuta Birjası	-
31 dekabr 2013-cü il					
Bakı Banklararası Valyuta Birjası	40%	Azərbaycan Respublikası	Azərbaycan Respublikası	Valyuta Birjası	711

Asılı müəssisədə 40% səsvermə hüququnun olmasına baxmayaraq Bank əhəmiyyətli təsir göstərmir.

Aşağıdakı cədvəldə asılı müəssisəyə investisiyada hərəkət icmal olunur:

	2014	2013
Asılı müəssisəyə investisiya, 1 yanvar	711	962
Asılı müəssisənin xalis zərərində pay	(280)	(251)
Asılı müəssisəyə investisiya üzrə dəyərsizləşmə zərəri	(431)	-
Asılı müəssisəyə investisiya, 31 dekabr	-	711

31 dekabr 2014-cü il tarixinə asılı müəssisənin zərərində 280 AZN (2013-cü il: 251 AZN) məbləğində pay mənfəət və ya zərərdə qeydə alınmışdır.

31 dekabr 2014-cü il tarixinə 431 AZN (2013-cü il: sıfır) məbləğində asılı müəssisəyə investisiya üzrə dəyərsizləşmə zərəri investisiya obyektinin nəticələri üzrə davam edən zərərlə əlaqədar mənfəət və ya zərərdə qeydə alınmışdır.

10. Əmlak və avadanlıqlar

Əmlak və avadanlıqlarda hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>Binalar</i>	<i>İcarəyə götürülmüş aktivlərin əsaslı təmiri</i>	<i>Kompüterlər və digər ofis avadanlıqları</i>	<i>Mebel, qurğu, nəqliyyat vasitələri və digər</i>	<i>Cəmi</i>
Maya dəyəri və ya yenidən qiymətləndirmə					
31 dekabr 2012-ci il	6,422	124	12,495	31,489	50,530
Əlavələr	-	-	457	2,301	2,758
Silinmələr	-	-	(237)	(899)	(1,136)
Yenidən qiymətləndirmənin təsiri	218	-	-	-	218
31 dekabr 2013-cü il	6,640	124	12,715	32,891	52,370
Əlavələr	-	327	955	8,291	9,573
Silinmələr	-	-	(614)	(1,267)	(1,881)
31 dekabr 2014-cü il	6,640	451	13,056	39,915	60,062
Yığılmış köhnəlmə və dəyərsizləşmə					
31 dekabr 2012-ci il	-	(64)	(8,999)	(21,392)	(30,455)
Köhnəlmə xərci	(327)	(13)	(1,461)	(3,291)	(5,092)
Silinmələr	-	-	226	877	1,103
Yenidən qiymətləndirmənin təsiri	327	-	-	-	327
31 dekabr 2013-cü il	-	(77)	(10,234)	(23,806)	(34,117)
Köhnəlmə xərci	(332)	(18)	(928)	(3,412)	(4,690)
Silinmələr	-	-	563	1,221	1,784
31 dekabr 2014-cü il	(332)	(95)	(10,599)	(25,997)	(37,023)
Xalis balans dəyəri					
31 dekabr 2012-ci il	6,422	60	3,496	10,097	20,075
31 dekabr 2013-cü il	6,640	47	2,481	9,085	18,253
31 dekabr 2014-cü il	6,308	356	2,457	13,918	23,039

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

10. Əmlak və avadanlıqlar (davamı)

31 dekabr 2014-cü il tarixinə 26,414 AZN (2013-cü il: 21,892 AZN) məbləğində əmlak və avadanlıqlar tamamilə köhnəlmişdir.

31 dekabr 2014-cü il tarixinə əmlak və avadanlıqlara 1,333 AZN (2013-cü il: 1,746 AZN) məbləğində anbardakı maddələr daxil olmuşdur.

Bankın rəhbərliyi 2014-cü ildə daşınmaz əmlak bazarı üzrə apardığı qiymətləndirmə əsasında qiymətdəki dəyişikliklərin əhəmiyyətli olmadığı qənaətinə gəlmişdir. Buna görə də 31 dekabr 2014-cü il tarixinə yenidən qiymətləndirmə aparılmamışdır.

Binalar dəyər modelindən istifadə etməklə qiymətləndirilsəydi, balans dəyərləri belə olardı:

	2014	2013
Maya dəyəri	8,083	8,083
Yığılmış köhnəlmə	(2,830)	(2,425)
Xalis balans dəyəri	5,253	5,658

11. Qeyri-maddi aktivlər

Qeyri-maddi aktivlərdə hərəkət aşağıda təqdim edilir:

	<i>Lisenzia</i>	<i>Kompüter proqramı</i>	<i>Cəmi</i>
Maya dəyəri			
31 dekabr 2012-ci il	679	3,767	4,446
Əlavələr	137	15	152
31 dekabr 2013-cü il	816	3,782	4,598
Əlavələr	916	66	982
31 dekabr 2014-cü il	1,732	3,848	5,580
Yığılmış amortizasiya			
31 dekabr 2012-ci il	(351)	(1,202)	(1,553)
Amortizasiya xərci	(68)	(378)	(446)
31 dekabr 2013-cü il	(419)	(1,580)	(1,999)
Amortizasiya xərci	(446)	(397)	(843)
31 dekabr 2014-cü il	(865)	(1,977)	(2,842)
Xalis balans dəyəri			
31 dekabr 2012-ci il	328	2,565	2,893
31 dekabr 2013-cü il	397	2,202	2,599
31 dekabr 2014-cü il	867	1,871	2,738

12. Vergilər

Korporativ mənfəət vergisi xərci aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013
Cari vergi xərci	(20,675)	(5,290)
Təxirə salınmış mənfəət vergisi faydası/(xərci) – müvəqqəti fərqlərin yaranması və ləğv edilməsi	3,453	(3,625)
Çıxılsın: Digər ümumi gəlirdə tanınmış təxirə salınmış mənfəət vergisi	(5)	223
Mənfəət vergisi xərci	(17,227)	(8,692)

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

12. Vergilər (davamı)

İl ərzində digər ümumi gəlirə aid edilmiş maddələrlə bağlı olan təxirə salınmış vergi aşağıda təqdim olunur:

	2014	2013
Binaların yenidən qiymətləndirilməsi	-	(109)
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	5	(114)
Digər ümumi gəlirə aid edilmiş mənfəət vergisi	5	(223)

Effektiv mənfəət vergisi dərəcəsi yerli qanunvericiliyə uyğun mənfəət vergisi dərəcəsi ilə fərqlənir. Aşağıdakı cədvəldə yerli qanunvericilik əsasında mənfəət vergisi xərci faktiki xərclərlə tutuşdurulur:

	2014	2013
Mənfəət vergisi xərcindən əvvəl mənfəət	85,086	41,681
Yerli qanunvericiliyə uyğun olan mənfəət vergisinin dərəcəsi	20%	20%
Yerli qanunvericiliyə uyğun dərəcə ilə nəzəri mənfəət vergisi xərci	(17,017)	(8,336)
Vergi məqsədləri üçün çıxılmayan və ya qiymətləndirilməyən maddələrin vergiyə təsiri:		
Çıxılmayan xərclər	(538)	(356)
Digər	328	-
Mənfəət vergisi xərci	(17,227)	(8,692)

31 dekabr tarixinə təxirə salınmış mənfəət vergisi aktivləri və öhdəlikləri və onların müvafiq illərdə hərəkətləri aşağıda təqdim olunur:

	<i>Müvəqqəti fərqlərin yaranması və ləğv edilməsi</i>			<i>Müvəqqəti fərqlərin yaranması və ləğv edilməsi</i>			
	2012	<i>Mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda</i>	<i>Digər ümumi gəlirdə</i>	2013	<i>Mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda</i>	<i>Digər ümumi gəlirdə</i>	2014
Vergidən çıxılan müvəqqəti fərqlərin təsiri							
Müştərilərə verilmiş kreditlər	4,601	(2,964)	-	1,637	1,259	-	2,896
Asılı müəssisələrə investisiya	-	50	-	50	92	-	142
Qeyri-maddi aktivlər	41	14	-	55	(7)	-	48
Digər aktivlər	80	(24)	-	56	120	-	176
Digər öhdəliklər	82	7	-	89	1,278	-	1,367
Əmlak və avadanlıqlar	305	(305)	-	-	-	-	-
Təxirə salınmış vergi aktivləri	5,109	(3,222)	-	1,887	2,742	-	4,629
Əmlak və avadanlıqlar	(80)	(219)	(109)	(408)	(630)	-	(1,038)
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	-	-	-	-	(247)	-	(247)
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	-	(97)	-	(97)	97	-	-
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	(142)	26	(114)	(230)	-	5	(225)
Müştərilərə verilmiş kreditlər	(4,276)	(253)	-	(4,529)	557	-	(3,972)
Digər aktivlər	(348)	76	-	(272)	11	-	(261)
Digər öhdəliklər	(135)	(92)	-	(227)	227	-	-
Şərti öhdəliklər üçün ehtiyat	(1,209)	379	-	(830)	691	-	(139)
Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri	(6,190)	(180)	(223)	(6,593)	706	5	(5,882)
Xalis təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəlikləri	(1,081)	(3,402)	(223)	(4,706)	3,448	5	(1,253)

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

13. Digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlar

Digər dəyərsizləşmə və ehtiyatlarda hərəkət aşağıdakı kimi olmuşdur:

	<i>Digər aktivlər</i>	<i>Zəmanətlər və öhdəliklər</i>	<i>Cəmi</i>
31 dekabr 2012-ci il	(1,074)	-	(1,074)
Xərc	(86)	-	(86)
31 dekabr 2013-cü il	(1,160)	-	(1,160)
Geri qaytarma/(xərc)	343	(104)	239
31 dekabr 2014-cü il	(817)	(104)	(921)

Digər aktivlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat müvafiq aktivlərin balans dəyərindən çıxılır.

14. Digər aktivlər və öhdəliklər

Digər aktivlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>2014</i>	<i>2013</i>
Digər maliyyə aktivləri		
Ödənilməkdə olan məbləğlər	10,377	4,975
Ödənilməmiş borclar müqabilində götürülmüş daşınmaz əmlaklar	2,320	2,246
Hesablanmış komissiya	1,878	1,203
MasterCard və Visa Inc. tərəfindən blokləşdirilmiş məbləğlər	1,633	1,362
Çıxılsın – Digər aktivlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyat (Qeyd 13)	(817)	(1,160)
Cəmi digər maliyyə aktivləri	15,391	8,626
Digər qeyri-maliyyə aktivləri		
Avans ödənişləri	1,965	1,966
Təxirə salınmış xərclər	1,381	1,351
Ehtiyat hissələri	590	625
Cəmi digər qeyri-maliyyə aktivləri	3,936	3,942
Digər aktivlər	19,327	12,568

Digər öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	<i>2014</i>	<i>2013</i>
Digər maliyyə öhdəlikləri		
Hesablanmış xərclər	2,741	2,502
Ödənilməkdə olan vəsaitlər	2,269	2,091
Digər maliyyə öhdəlikləri	480	296
SSRİ dövrünün əmanətləri ilə bağlı ödəniləcək kompensasiyalar	-	22,281
Naxçıvan Sosial İnkişaf Fonduna ödəniləcək vəsait	-	198
Cəmi digər maliyyə öhdəlikləri	5,490	27,368
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri		
Təxirə salınmış gəlirlər	11,504	2,398
İşçilərə ödəniləcək vəsait	5,520	248
Yerli büdcəyə ödəniləcək vəsait	1,662	446
Mənfəət vergisi olmayan vergilər	425	482
Potensial öhdəliklər üçün ehtiyat	104	-
Cəmi digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri	19,215	3,574
Digər öhdəliklər	24,705	30,942

Hökumətin qərarı ilə keçmiş SSRİ dövrünün əmanətlərinin ödənilməsi üçün müəyyən edilmiş müddət 31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatmışdır. 22,281 AZN məbləğində ödəniləcək cəmi kompensasiya Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə 2014-cü il ərzində ödənilmişdir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

15. Müştərilər qarşısında öhdəliklər

Müştərilər qarşısında öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013
Hüquqi şəxslər		
Cari hesablar	201,285	154,604
Müddətli depozitlər	26,535	4,422
Fiziki şəxslər		
Cari hesablar	145,260	122,985
Müddətli depozitlər	234,115	141,814
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	607,195	423,825
Zəmanətlər üzrə girov kimi saxlanılanlar	(2,177)	(1,343)

31 dekabr 2014-cü ildə Bankın 10 ən iri müştərisi (2013: 10) üzrə məbləğlərin məcmu qalığı AZN 145,945 (2013-cü il: AZN 80,084) olmuş və cəmi müştəri hesablarının 24%-ni (2013-cü il: 19%-ni) təşkil etmişdir. Bu on ən iri müştəridən üçü cəmi məbləği AZN 55,419 olmaqla (2013-cü il: bir əlaqəli tərəf, AZN 30,013) Banka aidiyyəti olan şəxsdir.

Müştəri hesablarının iqtisadi sektorlar üzrə təhlili aşağıda təqdim olunur:

	2014		2013	
	Məbləğ	%	Məbləğ	%
Fiziki şəxslər	379,377	62%	264,799	62%
Dövlətlə bağlı müəssisələr	71,296	12%	54,889	13%
İnvestisiya saxlayan şirkətlər	43,486	7%	30,013	7%
Ticarət	32,017	5%	12,800	3%
Nəqliyyat və rabitə	31,077	5%	949	0%
Sığorta	22,018	4%	8,428	2%
Tikinti	15,997	3%	44,673	11%
İstehsal	927	0%	1,811	0%
Enerji	714	0%	494	0%
Kənd təsərrüfatı	276	0%	279	0%
Digər	10,010	2%	4,690	1%
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	607,195	100%	423,825	100%

16. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər:

	2014	2013
Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi	128,686	154,547
Sahibkarlığa Kömək Milli Fondu	47,415	47,352
Azərbaycan Respublikasının İpoteka Fondu	17,222	13,713
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı	6,404	44,546
Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	199,727	260,158
Akkreditivlər üzrə girov kimi saxlanılanlar	(40,852)	-

31 dekabr 2014-cü il tarixinə Bankın Maliyyə Nazirliyi tərəfindən yerləşdirilmiş, müddəti 2015-2016 (2013-cü il: 2014-2015) illər ərzində başa çatan depozitləri olmuşdur.

2002-ci ildə Beynəlxalq İnkişaf Assosiasiyası (BİA) ilə Azərbaycan Respublikasının Hökuməti arasında imzalanmış Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Sektoruna Texniki Yardım haqqında Razılaşma çərçivəsində, Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyi tərəfindən Banka kredit xətti açılmışdır. Kreditin əsas məbləği və faizlər bərabər yarımillik hissələrlə 2006-cı ildən 2021-ci ilə qədər ödənilməlidir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

16. Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər (davamı)

31 dekabr 2014-cü il tarixinə Bankın ARMB-də yerləşdirilmiş müddəti 2015-ci il (2013-cü il: 2013-2014 illər) ərzində başa çatan depozitləri olmuşdur.

12 mart 2005-ci ildə Bank Azərbaycan Respublikası İqtisadi İnkişaf Nazirliyinin proqramı olan Milli Sahibkarlığa Kömək Fondu ilə kiçik və orta müəssisələrin maliyyələşdirilməsi üçün kredit razılaşması imzalamışdır. Bu proqram əsasında vəsaitlər Banka illik 1% (2013-cü il: 1%) dərəcəsi ilə verilir və müddəti 2015-2021-ci (2013-cü il: 2014-2020) illərdə başa çatır. Bank bu vəsaitləri 7%-dən çox olmayan illik faiz dərəcəsi ilə müvafiq borcalanlara kreditlər vermək üçün istifadə edə bilər.

17 fevral 2006-cı ildə Bank ARMB-nin proqramı olan Azərbaycan İpoteka Fondu ilə fiziki şəxslərə uzunmüddətli ipoteka kreditlərinin verilməsi üçün kredit razılaşmasını imzalamışdır. Bu proqram əsasında vəsaitlər Banka illik 1%-4% dərəcəsi ilə verilir və müddəti 2015-2044 (2013-cü il: 2014-2043) ildə başa çatır. Bank bu vəsaitləri 8%-dən çox olmayan illik faiz dərəcəsi ilə müvafiq borcalanlara kreditlər vermək üçün istifadə edir.

17. Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər

Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013
Maliyyə təşkilatlarından alınmış müddətli depozitlər	71,826	9,703
Cari hesablar	11,404	6,001
BCP-dən alınmış kreditlər	-	5,398
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	83,230	21,102

18. Buraxılmış borc qiymətli kağızları

31 dekabr 2014-cü il tarixinə Bank məcmu nominal dəyəri 140,600 AZN (2013-cü il: 132,600 AZN) olan və ödəmə müddəti 2015-2017 (2013-cü il: 2015-2016) illərdə tamamlanan korporativ istiqrazlar buraxmışdır. İstiqrazlar Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı tərəfindən alınmış və fond birjasında qeydiyyatla alınmamışdır.

19. Kapital

Buraxılmasına icazə verilmiş, buraxılmış və ödənilmiş adi səhmlərdə hərəkətlər tam məbləğdə aşağıdakı kimi olmuşdur:

	Adi səhmlərin sayı	Adi səhmin nominal dəyər, manatla	Cəmi, manatla
31 dekabr 2012-ci il	5,000,000	10	50,000,000
Səhmdar kapitalında artım	3,000,000	10	30,000,000
31 dekabr 2013-cü il	8,000,000		80,000,000
Səhmdar kapitalında artım	7,000,000	10	70,000,000
Bölüşdürülməmiş mənfəətin kapitalla yönəldilməsi	-	-	35,850,000
31 dekabr 2014-cü il	15,000,000		185,850,000

Səhmdarların 15 yanvar 2014-cü il tarixində keçirilmiş ümumi yığıncağının qərarı ilə Bankın nizamnamə kapitalı 70,000 AZN məbləğində 80,000 AZN-dən 150,000 AZN-ə qədər artırılmışdır (2013-cü il: 50,000 AZN-dən 80,000 AZN-ə qədər). Adi səhmlər buraxılmış və mövcud səhmdarlar tərəfindən bir adi səhm üçün 10 AZN ödəməklə nağd pula alınmışdır.

Səhmdarların 27 may 2014-cü il tarixində keçirilmiş ümumi yığıncağının qərarı ilə Bankın nizamnamə kapitalı 35,850 AZN məbləğində 150,000 AZN-dən 185,850 AZN-ə qədər artırılmışdır. Bu artırma bir səhmin dəyərinin 2.39 AZN artması ilə nəticələnmiş, bölüşdürülməmiş mənfəətin kapitallaşdırılması vasitəsilə aparılmışdır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

19. Kapital (davamı)

Səhmlərin Azərbaycan Respublikasının Dövlət Qiymətli Kağızlar Komitəsi tərəfindən rəsmi şəkildə qeydiyyatı alınması 17 iyul 2014-cü il tarixində başa çatdırılmışdır, beləliklə, 31 dekabr 2014-cü il tarixinə buraxılmasına icazə verilmiş, buraxılmış və tam ödənilmiş nizamnamə kapitalı hər birinin dəyəri 12.39 AZN olmaqla 15,000,000 adi səhmdən ibarət olmuşdur (2013-cü il: bir səhmin nominal dəyəri 10 AZN olmaqla 8,000,000 adi səhm). Hər adi səhm bir səs hüququ verir.

Səhmdarların 27 may 2014-cü il tarixində keçirilmiş ümumi yığıncağının qərarı ilə Bank 31 dekabr 2013-cü il tarixində başa çatan il üzrə adi səhmlərlə bağlı cəmi 21,302 AZN (o cümlədən səhmdarlar adından ödənilməli olan 10% mənbədə tutulan vergi) məbləğində (2013-cü il: sıfır) dividendlər elan etmişdir. Dividendlər 2014-cü il ərzində tamamilə ödənilmişdir. 31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il üzrə bir səhmlərlə bağlı dividendlər bir səhm üzrə 1.42 AZN təşkil edir (2013-cü il: sıfır).

Bankın nizamnamə kapitalı səhmdarlar tərəfindən Azərbaycan manatı ilə qoyulmuş və onlar dividendləri və hər hansı kapital paylarını Azərbaycan manatı ilə almaq hüququna malikdirlər.

Əmlakın və avadanlığın yenidən qiymətləndirilməsi üzrə ehtiyat

Əmlakın və avadanlığın yenidən qiymətləndirilməsi üzrə ehtiyat binaların ədalətli dəyərində artımı və azalmanı (o şərtlə ki, həmin azalma əvvəllər kapitalda tanınmış eyni aktiv üzrə artımla bağlı olsun) uçota almaq üçün istifadə olunur.

Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları üzrə realizasiya olunmamış gəlirlər (zərərlər)

Bu ehtiyat satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızların ədalətli dəyərindəki dəyişiklikləri uçota alır.

20. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər

Əməliyyat mühiti

Azərbaycan iqtisadi islahatları aparmağa və hüquqi, vergi və nizamlayıcı infrastrukturunu təkmilləşdirməyə davam edir. Azərbaycan iqtisadiyyatının gələcək sabitliyi önəmli dərəcədə islahat və dəyişikliklərdən, eləcə də hökumətin gördüyü iqtisadi, maliyyə və monetar tədbirlərinin effektivliyindən asılıdır.

2014-cü ilin ikinci yarısında xam neftin qiymətinin xeyli aşağı düşməsinə nəzərə alaraq iqtisadi artım, kapitalı əldə etmək imkanı və kapitalın dəyəri ilə bağlı mövcud olan qeyri-müəyyənliklər Bankın gələcək maliyyə vəziyyətinə, əməliyyat və biznes perspektivlərinin nəticələrinə mənfi təsir göstərə bilər. Bundan başqa, Qeyd 29-da təsvir edildiyi kimi 21 fevral 2015-ci il tarixində Azərbaycan manatı iri valyutalara nisbətə təxminən 34% devalvasiya etmişdir.

Hal-hazırda Bankın fəaliyyətinin sabitliyini təmin etmək üçün bütün münasib tədbirləri gördüyündən əmin olan rəhbərliyin fikrinə baxmayaraq, yuxarıda təsvir edilmiş sahələrdə vəziyyətin gözlənilməz dərəcədə pisləşməsi Bankın nəticələrinə və maliyyə vəziyyətinə hazırda dəqiq müəyyən edilə bilməyən mənfi təsir göstərə bilər.

Hüquqi məsələlər

Adi fəaliyyətində Bank məhkəmə iddiaları və şikayətlərinin obyektivi olur. Rəhbərlik hesab edir ki, belə iddia və ya şikayətlərdən irəli gələn öhdəlik (əgər olarsa) Bankın maliyyə vəziyyəti və ya gələcək əməliyyat nəticələrinə mühüm mənfi təsir göstərməyəcəkdir.

Vergilər

Azərbaycanın vergi qanunvericiliyi müxtəlif şərtlərə və tez-tez edilən dəyişikliklərə məruzdur. Bundan əlavə, Bankın əməliyyatları və fəaliyyətinə tətbiq edilən vergi qanunvericiliyinin vergi orqanları tərəfindən şərh edilməsi rəhbərliyin şərhilə üst-üstə düşməyə bilər. Azərbaycan Respublikasında son zamanlar baş vermiş hadisələr göstərir ki, vergi orqanları bu qanunvericiliyin şərh edilməsi və tətbiqində daha sərt mövqə tuta bilərlər, buna görə də gələcəkdə vergi orqanları Bankın əməliyyat və fəaliyyət növləri ilə bağlı əvvəl irəli sürmədikləri iddiaları irəli sürə bilərlər. Nəticə etibarilə müvafiq orqanlar tərəfindən əlavə iri vergi, cərimə və faiz hesablanı bilər. Vergi yoxlamaları yoxlama aparmaq qərarı qəbul edildiyi ildən birbaşa əvvəlki üç maliyyə ili üzrə aparıla bilər. Son vergi yoxlaması 2005-ci maliyyə ilini əhatə etmişdir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

20. Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (davamı)**Hüquqi məsələlər (davamı)**

31 dekabr 2014-cü il tarixinə müvafiq qanunvericiliyin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən şərhli münasibdir və Bankın vergi, valyuta və gömrük mövqeləri təsdiq ediləcəkdir.

Sığorta

Bank hazırda səhvlərdən və ya təhriflərdən irəli gələn öhdəliklərlə əlaqədar sığorta təminatı almamışdır. Hazırda məsuliyyətin sığortalanması Azərbaycanda geniş yayılmayıb.

ARMB əmsallarına uyğunlaşma

ARMB banklardan yerli standartlara uyğun olan maliyyə hesabatları əsasında hesablanmış müəyyən əmsallara riayət etməyi tələb edir. 31 dekabr 2014-cü il tarixinə Bank aşağıdakı iki əmsal istisna olmaqla, bu əmsallara riayət etmişdir:

- Kredit riski təminatının bazar dəyəri həmin kredit riskinin 100%-indən az olanda və ya kreditlərin daşınmaz əmlak formasında təminatının bazar dəyəri kredit dəyərinin 150%-indən aşağı olanda, bir borcalan və ya əlaqəli borcalanlar qrupu üzrə maksimal kredit riski əmsalı bankın 1-ci dərəcəli kapitalının 7 faizindən artıq olmamalıdır. 31 dekabr 2014-cü il tarixinə Bankın əmsalı 49.86% (2013-cü il: 61.18%) olmuşdur.

Bu uyğunsuzluğun nəticəsi olaraq Bank cari pozuntunu aradan götürmək üçün tədbirlər hazırlamışdır. Hesabat tarixindən sonrakı dövrdə, 07 aprel 2015-ci ildə Bank ARMB-dən hazırda Banka qarşı sanksiyaların tətbiq edilməməsi haqqında məktub almışdır.

- Kredit riski təminatının bazar dəyəri həmin kredit riskinin 100%-indən az olmayanda və ya kreditlərin daşınmaz əmlak formasında təminatının bazar dəyəri kredit dəyərinin 150%-indən yuxarı olanda, bir borcalan və ya əlaqəli borcalanlar qrupu üzrə maksimal kredit riski əmsalı bankın 1-ci dərəcəli kapitalının 20 faizindən artıq olmamalıdır. 31 dekabr 2014-cü il tarixinə Bankın əmsalı 38.01% (2013-cü il: 21.10%) olmuşdur.

31 dekabr 2014-cü il tarixinə pozuntu əlaqəli borcalanlar qrupu ilə bağlı olmuşdur və hesabat tarixindən sonra aradan qaldırılmışdır.

Maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər

Bank tərəfindən müştərilərə zəmanətlərin və akkreditivlərin verilməsinin əsas məqsədi müştərilərə tələb olduqda vəsaitlərin mövcudluğunu təmin etməkdir. Zəmanətlər və ehtiyat akkreditivləri müştəri üçüncü tərəflər qarşısında öhdəliklərini yerinə yetirə bilmədiyi təqdirdə Bankın ödəmələr edəcəyini qəti təsdiq edən sənədlərdir. Sənədli akkreditivlər və kommersiya akkreditivləri, Banka müəyyən edilmiş məbləğə qədər və xüsusi şərtlərlə tələb təqdim etmək hüququnu üçüncü tərəfə verən, Bankın müştəri adından üzərinə götürdüyü yazılı öhdəlik olaraq, aid olduqları malların çatdırılması və ya pul depozitləri ilə təmin edilir və beləliklə də birbaşa borcla müqayisədə daha aşağı riskə məruz qoyur.

31 dekabrda Bankın maliyyə təəhhüdləri və potensial öhdəliklər aşağıdakılardan ibarət olmuşdur:

	2014	2013
Kreditlə bağlı təəhhüdlər		
Zəmanətlər	41,194	169,067
İstifadə edilməmiş kredit üzrə təəhhüdlər	36,577	42,218
Akkreditivlər	41,930	723
Çıxılsın – ehtiyatlar (Qeyd 13)	(104)	-
Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər (girov çıxılmamışdan əvvəl)	119,597	212,008
Çıxılsın – Zəmanətlər və akkreditivlər üzrə girov qoyulmuş pul vəsaitləri	(43,029)	(1,343)
Təəhhüdlər və potensial öhdəliklər	76,568	210,665

Vasitəçi kreditlər

31 dekabr 2014-cü il tarixinə, Bank Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankından vəsaitləri borc almışdır. Həmin vəsaitlər sonradan Azərbaycan Hökuməti tərəfindən həyata keçirilən iri layihələri maliyyələşdirmək məqsədilə dövlət müəssisələrinə kredit vermək üçün istifadə edilmişdir.

Bu kreditlər Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin zəmanət məktubları ilə təmin edilmişdir. Bank, təkrar borcalanlardan əsas və faiz məbləğlərini toplayıb Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankına köçürməklə agent kimi çıxış edir və bu kreditlər üzrə yalnız xidmət haqqı qazanır. Verilmiş kreditlər üzrə Bankın heç bir kredit riski yoxdur.

31 dekabr 2014-cü il tarixinə məbləği 612,841 AZN (2013-cü il: 612,904 AZN) olan bu vasitəçi kreditlər balansdankənar hesablarda əks olunmuşdur.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

21. Xalis haqq və komissiya gəliri

Xalis haqq və komissiya gəliri aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013
Plastik kart əməliyyatları üzrə haqlar	26,093	29,395
Pul vəsaitləri ilə əməliyyatlar	13,331	11,401
Hesablaşma əməliyyatları	5,681	5,520
Zəmanətlər və öhdəliklər	1,225	1,854
Digər	5,200	3,213
Haqq və komissiya gəliri	51,530	51,383
Pul vəsaitləri ilə əməliyyatlar	(2,597)	(859)
Plastik kart əməliyyatları üzrə haqlar	(1,158)	(748)
Hesablaşma əməliyyatları	(981)	(1,986)
Qiymətli kağızlarla əməliyyatlar	(94)	(7)
Digər	(265)	(82)
Haqq və komissiya xərcləri	(5,095)	(3,682)
Xalis haqq və komissiya gəliri	46,435	47,701

22. İşçilər üzrə xərclər

İşçilər üzrə xərclər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013
Əmək haqqı və mükafatlar	(37,241)	(21,235)
Sosial sığorta xərcləri	(8,221)	(4,693)
İşçilərlə bağlı digər xərclər	(688)	(397)
İşçilər üzrə xərclər	(46,150)	(26,325)

23. Ümumi və inzibati xərclər

Ümumi və inzibati xərclər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013
Yerləşmə və icarə haqqı	(8,645)	(8,555)
Marketinq və reklam xərcləri	(3,004)	(696)
Əmlak və avadanlıqların təmiri və texniki xidməti	(2,941)	(3,233)
Mühafizə xidmətləri	(1,969)	(1,957)
Sponsorluq	(1,817)	(427)
Rabitə xidmətləri	(1,601)	(1,652)
Ofis təchizatı	(1,477)	(751)
Hüquq və məsləhət xidmətləri	(881)	(371)
Ezamiyyət və əlaqəli xərclər	(611)	(443)
Kommunal xərclər	(573)	(514)
Nəqliyyat və nəqliyyat vasitələrinin texniki xidməti	(202)	(107)
Mənfəət vergisindən başqa vergilər	(151)	(168)
Digər	(2,886)	(2,842)
Ümumi və inzibati xərclər	(26,758)	(21,716)

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Risklərin idarə edilməsi

Ön söz

Öz fəaliyyətində Bank müxtəlif risklərə məruz qalır və bunları daimi müəyyən etmə, ölçmə və müşahidə etmə prosesləri, kredit limitlərinin müəyyən edilməsi və digər daxili nəzarət tədbirləri vasitəsilə idarə edir. Risklərin idarə edilməsi Bankın fəaliyyətinin mühüm hissəsini təşkil edir. Bankın hər bir əməkdaşı öz vəzifələri daxilində risklərə görə məsuliyyət daşıyır. Bank kredit riski, likvidlik riski və bazar risklərinə məruz qalır. Bank əməliyyat risklərinə də məruz qalır.

Müstəqil riskə nəzarət prosesinə mühitdə, texnologiyada və sənayedə dəyişikliklər kimi biznes riskləri daxil deyildir. Onlar Bankın strateji planlaşdırma prosesi vasitəsilə nəzarət altında saxlanılır.

Risklərin idarə olunması strukturu

İdarə Heyəti risklərin müəyyən edilməsi və nəzarət edilməsinə görə ümumi məsuliyyət daşıyır, lakin risklərin idarə olunması və izlənməsi üçün məsuliyyəti ayrıca müstəqil orqanlar daşıyır.

İdarə Heyəti

İdarə Heyəti risklərin idarə olunmasında ümumi yanaşma, risk strategiyaları və prinsiplərinin təsdiq edilməsi üçün məsuliyyətlidir.

Audit Komitəsi

Audit Komitəsi auditin tapşırığı və strategiyasının təsis və tərtib edilməsi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental audit məsələləri üçün məsuliyyətlidir və Daxili Auditin fəaliyyətinə nəzarət edir.

Rəhbərlik

İdarə Heyəti Bankda ümumi risk prosesinə nəzarət etmək üçün məsuliyyət daşıyır.

Risk Komitəsi

Risk Komitəsi risk strategiyasının işlənilib hazırlanması və risk prinsipləri, konsepsiyası, siyasəti və limitlərinin tətbiqi üçün ümumi məsuliyyət daşıyır. Komitə fundamental risk məsələləri üçün məsuliyyətlidir və müvafiq risk qərarlarını idarə və nəzarət edir.

Risklərin idarə olunması bölməsi

Risklərin idarə olunması bölməsi müstəqil nəzarət prosesini təmin etmək məqsədilə risklə bağlı prosedurların tətbiqi və dəstəklənməsi üçün məsuliyyət daşıyır.

Bankın xəzinədarlığı

Bankın xəzinədarlığı Bank aktivlərinin və öhdəliklərinin idarə olunması, eləcə də ümumi maliyyə strukturu üçün məsuliyyət daşıyır. Bundan əlavə, xəzinədarlıq Bankın maliyyələşdirmə və likvidlik riskləri üçün məsuliyyət daşıyır.

Daxili Audit

Daxili audit funksiyası hər il Bankda risklərin idarə olunması proseslərinin audit yoxlamasını apararaq, həm prosedurların münasibliyini, həm də Bankın prosedurlara riayət etməsini yoxlayır. Daxili Audit bütün qiymətləndirmələrin nəticələrini rəhbərliklə müzakirə edir və nəticə və tövsiyələr haqqında Audit Komitəsinə hesabat verir.

Risklərin ölçülməsi və hesabatçılıq sistemləri

Bankın riskləri həm adi şəraitdə yaranması ehtimal edilən zərəri, həm də statistik modellər əsasında maksimal faktiki zərərlərin qiymətləndirilməsi olan gözlənilməyən zərərləri əks etdirən metoddan istifadə etməklə ölçülür. Modellər keçmiş təcrübədən əldə edilmiş və iqtisadi şəraitləri nəzərə almaqla düzəlişlər edilmiş ehtimallardan istifadə edir. Bundan əlavə, Bank baş verməsi ehtimal edilməyən ağır hadisələr əslində baş verdiyi təqdirdə daha pis hadisələrin ssenari modellərini hazırlayır.

Risklərin monitorinqi və nəzarət edilməsi ilk öncə Bankın müəyyən etdiyi limitlərə əsaslanır. Belə limitlər Bankın biznes strategiyasını və bazar mühitini, eləcə də Bankın qəbul etmək istədiyi risk səviyyəsini əks etdirir və bu zaman əsas diqqət ayrı-ayrı sahələrə yetirilir. Bundan əlavə, Bank bütün risk və əməliyyat növləri üzrə məcmu risk həcmi ilə bağlı olaraq ümumi risk daşımaq qabiliyyətinə nəzarət edir və ölçür.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Ön söz (davamı)

Bütün fəaliyyət növləri üzrə əldə edilmiş məlumat risklərin təhlil və nəzarət edilməsi və tez aşkar olunması məqsədilə yoxlanılır və işlənir. Bu məlumat izahlarla birlikdə İdarə Heyətinə, Risk Komitəsinə və hər bir bölmənin rəhbərinə təqdim edilir. Hesabata kredit riskinin ümumi həcmi haqqında məlumat, limitlərdən istisnalar və likvidlik əmsalları daxil edilir. Hər ay sənaye sahəsi, müştəri və coğrafi risklər kəsiyində risklər haqqında məlumat təqdim edilir. Baş rəhbərlik hər rüb kredit zərərləri üçün ehtiyat yaratmaq zərurətini müəyyən edir. İdarə Heyəti rübdə bir dəfə risklər haqqında ətraflı hesabat alır, həmin hesabatda isə bankın risklərini qiymətləndirmək və müvafiq qərarlar qəbul etmək üçün bütün zəruri məlumat açıqlanır.

Bankın bütün səviyyələri üçün risklər haqqında xüsusi hesabatlar hazırlanır və paylanır ki, bütün bölmələr geniş, zəruri və aktual məlumatla tanış olmaq imkanını əldə etsinlər.

İdarə Heyəti və Bankın bütün digər müvafiq işçilərinin hər gün keçirilən qısa iclaslarında bazar limitlərinin və likvidliyin dəstəklənməsi, eləcə də risklərlə bağlı digər dəyişikliklər müzakirə olunur.

Risklərin azaldılması

Bank kredit risklərini azaltmaq üçün girovdan fəal istifadə edir.

Həddindən artıq risk konsentrasiyası

Risklərin konsentrasiyası bir sıra biznes tərəfdaşı analoji fəaliyyət növləri ilə məşğul olanda və ya onların fəaliyyəti eyni coğrafi bölgədə həyata keçiriləndə və ya biznes tərəfdaşları oxşar iqtisadi xüsusiyyətlərə malik olanda və nəticədə iqtisadi, siyasi və digər şərtlərdə dəyişikliklər həmin biznes tərəfdaşlarının müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirmək qabiliyyətinə eyni təsir göstərəndə yaranır. Risklərin konsentrasiyası Bankın fəaliyyət nəticələrinin xüsusi sənaye sahəsinə və ya coğrafi bölgəyə təsir göstərən dəyişikliklərə qarşı nisbi həssaslığını əks etdirir.

Həddindən artıq risk konsentrasiyasının təsiri altına düşməmək üçün, Bank daxili prosedurlarında müxtəlif xüsusiyyətlərə malik olan portfəllərin idarə edilməsi qaydaları ilə təmin olunur. Müəyyən edilmiş risk konsentrasiyası müvafiq qaydada nəzarət və idarə olunur.

Kredit riski

Kredit riski – Bankın sifarişçiləri, müştəriləri və ya biznes tərəfdaşları müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirmədikləri üçün Bankın zərər çəkməsi riskidir. Bank kredit riskini ayrı-ayrı biznes tərəfdaşları və coğrafi və sənaye konsentrasiyaları üzrə Bankın qəbul etməyə hazır olduğu riskin həcmi üzrə limitləri müəyyən etməklə və həmin limitlərə riayət edilməni monitorinq etməklə idarə edir və nəzarət altında saxlayır.

Bank kredit keyfiyyətinin yoxlanılması prosesini təsis etmişdir ki, girovun müntəzəm qaydada yenidən baxılması da daxil olmaqla biznes tərəfdaşlarının krediti ödəmək qabiliyyətlərində mümkün dəyişikliklərin tez müəyyən edilməsi təmin edilsin. Biznes tərəfdaşları üzrə limitlər kredit riskinin təsnifləşdirilməsi sistemindən istifadə etməklə müəyyən edilir. Kredit keyfiyyətinin müntəzəm qaydada yenidən baxılması prosesi Banka məruz qaldığı risklər nəticəsində potensial zərəri qiymətləndirmək və lazımi tədbirləri görmək imkanını yaradır.

Kreditlə bağlı təəhhüd riskləri

Bankın müştərilərə verdiyi zəmanətlər əsasında Bank tərəfindən onların adından ödənişlər aparmaq zərurəti yarana bilər. Müştərilər bu ödənişləri Banka akkreditiv şərtləri əsasında qaytarırlar. Onlar Bankı kredit risklərinə oxşar risklərə məruz qoyur, bunlar da eyni nəzarət prosesləri və qaydaları ilə azaldılır.

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın komponentləri üzrə maksimal kredit riskinin həcmi, qarşılıqlı hesablaşma haqqında əsas razılaşmaların və girov razılaşmalarının istifadə edilməsi nəticəsində riskin azalmasını nəzərə almadan, daha yaxşı onların balans dəyərləri ilə təmsil olunur.

Maliyyə alətləri ədalətli dəyərlə qeydə alınanda yuxarıda göstərilən məbləğlər dəyərin dəyişməsi nəticəsində gələcəkdə yarana bilən maksimal riskin həcmi deyil, cari kredit riskinin həcmi əks etdirir.

Maliyyə alətlərinin hər bir sinfi üzrə kredit riskinin maksimal həcmi haqqında daha ətraflı məlumat xüsusi qeydlərdə açıqlanır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Maliyyə aktivlərinin sinifləri üzrə kreditin keyfiyyəti

Maliyyə aktivlərinin kredit keyfiyyəti Bankın daxili kredit reytingləri ilə idarə olunur. Aşağıdakı cədvəldə Bankın kredit reytingi sistemində əsaslanaraq maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatın kreditlə bağlı sətirlərində aktivlərin sinifləri üzrə kredit keyfiyyəti göstərilir.

Bank tərəfindən kreditlərlə bağlı aktivlərin təsnifləşdirilməsi aşağıdakı qaydada həyata keçirilmişdir:

Yüksək reytingli – bura dövr ərzində kredit şərtlərində heç bir dəyişiklik olmayan, ödəniş müddətində gecikmə olmayan və maliyyə vəziyyəti əla qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

Standart reytingli – bura dövr ərzində kredit şərtlərində heç bir dəyişiklik olmayan, ödəniş müddətində gecikmə olmayan və maliyyə vəziyyəti yaxşı qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

Qeyri-standart reytingli – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və/və ya faiz borclarında gecikmələr olmayan və maliyyə vəziyyəti qənaətbəxş qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında vaxtı keçmiş borcları olan və maliyyə vəziyyəti kafi qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş – bura dövr ərzində kredit şərtlərinə dəyişiklik edilən, əsas və faiz borclarında vaxtı keçmiş borcları olan və maliyyə vəziyyəti kafi və qeyri-kafi qiymətləndirilən biznes tərəfdaşları aid edilir.

	<u>Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş</u>			<u>Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş</u>	<u>Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş</u>	<u>Cəmi</u>
	<u>Qeydlər</u>	<u>Yüksək reyting</u>	<u>Standart reyting</u>			
31 dekabr 2014-cü il						
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (kassada olan pul vəsaitləri istisna olmaqla)	5	154,200	878	-	-	155,078
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	28,787	1,555	-	-	30,342
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları (kapital səhmləri istisna olmaqla)	7	26,176	-	5,034	-	31,210
Müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	8					
Dövlətə bağlı müəssisələr		72,418	32,900	1,551	53,942	164,404
Korporativ kreditlər		-	125,546	-	128,044	287,484
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri		-	348,370	78	21,294	384,045
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – ipoteka kreditləri		-	14,590	-	4,736	22,060
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – sahibkarlar		-	7,016	-	45,733	67,677
Cəmi		281,581	530,855	6,663	253,749	1,142,300

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Kredit riski (davamı)

Qeydlər	Vaxtı keçməmiş və dəyərsizləşməmiş			Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş	Fərdi şəkildə dəyərsizləşmiş	Cəmi
	Yüksək reyting	Standart reyting	Qeyri-standart reyting			
31 dekabr 2013-cü il tarixinə						
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri (kassada olan pul vəsaitləri istisna olmaqla)	5	149,112	1,944	-	-	151,056
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	6	14,455	7,142	-	22,361	43,958
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları (kapital səhmləri istisna olmaqla)	7	10,212	-	15,751	-	25,963
Müştərilərə verilmiş kreditlər, ümumi	8	-	161,114	104,983	30,465	344,593
Korporativ kreditlər		-	161,114	104,983	30,465	344,593
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri		-	115,117	12,509	56,235	191,607
Dövlətlə bağlı müəssisələr		108,636	24,699	1,836	32,213	167,835
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – sahibkarlar		-	31,914	4,886	11,398	52,368
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – ipoteka kreditləri		-	-	1,247	19,683	20,930
Cəmi		282,415	341,930	141,212	172,355	998,310

Siyasətinə uyğun olaraq Bank kredit portfeli daxilində reytingləri dəqiq və ardıcıl şəkildə tətbiq etməlidir. Bu mövcud risklərin məqsədli idarə olunması, habelə kredit risklərinin həcmələrini bütün fəaliyyət növləri, coğrafi bölgələr və məhsullar üzrə müqayisə edilməsi imkanını təmin edəcəkdir. Reyting sistemi biznes tərəfdaşlarının qiymətləndirilməsi üçün əsas ilkin məlumat olan bir sıra maliyyə-analitik metodlara, eləcə də işlənmiş bazar məlumatlarına əsaslanır. Bütün daxili risk kateqoriyaları Bankın reyting siyasətinə uyğun olaraq müəyyən edilir. Verilən reytinglər müntəzəm qaydada qiymətləndirilir və yenidən baxılır.

Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlərin müddətlərinin maliyyə aktivlərinin sinifləri üzrə təhlili

	30 gündən az	31-60 gün	61-90 gün	90 gündən çox	Cəmi
31 dekabr 2014-cü il tarixinə					
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	-	-	-	-	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər					
Dövlətlə bağlı müəssisələr	30,709	9,479	13,426	328	53,942
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	10,716	4,502	1,874	4,202	21,294
Korporativ kreditlər	117,970	8,242	1,005	827	128,044
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – ipoteka kreditləri	2,589	1,371	304	472	4,736
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – sahibkarlar	44,128	216	92	1,297	45,733
Cəmi	206,112	23,810	16,701	7,126	253,749

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Kredit riski (davamı)***Vaxtı keçmiş, lakin dəyərsizləşməmiş kreditlərin müddətlərinin maliyyə aktivlərinin sinifləri üzrə təhlili*

	30 gündən az	31-60 gün	61-90 gün	90 gündən çox	Cəmi
31 dekabr 2013-cü il tarixinə					
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	22,361	-	-	-	22,361
Müştərilərə verilmiş kreditlər					
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – istehlak kreditləri	30,576	5,277	742	19,640	56,235
Dövlətlə bağlı müəssisələr	9,648	-	13,170	9,395	32,213
Korporativ kreditlər	9,146	2,130	314	18,875	30,465
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – ipoteka kreditləri	9,364	2,505	1,594	6,220	19,683
Fiziki şəxslərə verilmiş kreditlər – sahibkarlar	771	1,083	-	9,544	11,398
Cəmi	81,866	10,995	15,820	63,674	172,355

Dəyərsizləşmənin qiymətləndirilməsi

Kreditlərin dəyərsizləşmə baxımından qiymətləndirilməsi zamanı nəzərə alınan əsas amillərə aşağıdakılar daxildir: əsas məbləğlərin və faizlərin ödənilməsinin 90 gündən (dövlətlə bağlı kreditlər istisna olmaqla bütün kreditlər) və 180 gündən (korporativ kreditlər və dövlətlə bağlı müəssisələrə verilmiş kreditlər) artıq müddətdə gecikdirilməsi, biznes tərəfdaşlarının pul vəsaitlərinin hərəkətlərində çətinliklər haqqında məlumatın olub-olmaması, kredit reytinglərinin aşağı düşməsi və ya müqavilənin ilkin şərtlərinin pozulması. Bank dəyərsizləşmə baxımından iki səviyyədə qiymətləndirmə aparır: fərdi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar və məcmu şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar.

Fərdi şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar

Bank fərdi olaraq mühüm olan hər bir kredit və ya avans üzrə tələb olunan ehtiyatları fərdi şəkildə müəyyən edir. Ehtiyatların məbləği müəyyən edildiyi zaman aşağıdakı amillər nəzərə alınır: biznes tərəfdaşının biznes-planının dayanıqlığı, onun maliyyə çətinlikləri yarandığı təqdirdə fəaliyyət nəticələrini təkmilləşdirmək qabiliyyəti, proqnozlaşdırılan mədaxillər və müflislik halında gözlənilən dividend ödənişləri, maliyyə dəstəyinin cəlb edilməsi imkanı, girovun satış dəyəri və gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətinin müddətləri. Gözlənilməyən hadisələr daha yaxın diqqət yetirilməsini tələb etdiyi hallar istisna olmaqla, dəyərsizləşmə zərərləri hər hesabat tarixində qiymətləndirilir.

Məcmu şəkildə qiymətləndirilən ehtiyatlar

Fərdi olaraq mühüm olmayan müştərilərə verilmiş kreditlərin (o cümlədən kredit kartları, ipoteka kreditləri və girovsuz istehlakçı kreditlərinin) və fərdi olaraq mühüm olan, lakin fərdi şəkildə dəyərsizləşməsinə dair obyektiv sübutlar olmayan kreditlərin dəyərsizləşməsi üçün ehtiyatlar məcmu şəkildə qiymətləndirilir. Ehtiyatlar hər bir hesabat tarixinə qiymətləndirilir və bu zaman hər bir kredit portfeli ayrıca təhlil edilir.

Məcmu şəkildə qiymətləndirmə zamanı fərdi şəkildə dəyərsizləşməyə dair obyektiv sübut olmayanda da portfelin dəyərsizləşməsi müəyyən edilir. Dəyərsizləşmə zərərləri aşağıdakı məlumatları nəzərə almaqla müəyyən edilir: portfel üzrə tarixi zərərlər, cari iqtisadi şəraitlər, zərərin yaranması ehtimal edilən andan həmin zərərin dəyərsizləşmə üzrə fərdi şəkildə qiymətləndirilən dəyərsizləşmə zərərinə tələb etməsi müəyyən edildiyi anadək təxmini müddət və gözlənilən mədaxillər və aktiv dəyərsizləşdikdən sonra dəyərin bərpa edilməsi. Bölmə rəhbərliyi bir ilədək ola bilən bu müddətin müəyyən edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır. Bundan sonra dəyərsizləşmə ehtiyatı kredit rəhbərliyi tərəfindən Bankın ümumi siyasətinə uyğunluq baxımından yoxlanılır.

Maliyyə zəmanətləri və akkreditivləri kreditlərlə eyni qaydada qiymətləndirilir və ehtiyat ayrılır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Kredit riski (davamı)**

Bankın pul aktivləri və öhdəlikləri üzrə coğrafi cəmləşmə belədir:

	2014				2013			
	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər ölkələr	Cəmi	Azərbaycan	İƏİT	MDB və digər ölkələr	Cəmi
Aktivlər								
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	324,146	64,945	222	389,313	221,556	37,154	1,119	259,829
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	15,693	14,649	-	30,342	43,958	-	-	43,958
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	31,210	1,576	-	32,786	26,483	952	-	27,435
Müştərilərə verilmiş kreditlər	697,147	-	180,651	877,798	479,659	-	209,149	688,808
Digər maliyyə aktivləri	13,758	1,633	-	15,391	5,018	1,362	-	6,380
	1,081,954	82,803	180,873	1,345,630	776,674	39,468	210,268	1,026,410
Öhdəliklər								
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	603,569	1,010	2,616	607,195	420,031	1,466	2,328	423,825
ARMB və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	199,727	-	-	199,727	260,158	-	-	260,158
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	62,759	20,471	-	83,230	15,724	5,360	18	21,102
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	148,184	-	-	148,184	133,040	-	-	133,040
Digər maliyyə öhdəlikləri	5,490	-	-	5,490	27,368	-	-	27,368
	1,019,729	21,481	2,616	1,043,826	856,321	6,826	2,346	865,493
Xalis aktivlər / (öhdəliklər)	62,225	61,322	178,257	301,804	(79,647)	32,642	207,922	160,917

Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi

Likvidlik riski adi və ya fəvqəladə şəraitdə ödəniş tarixində Bankın ödənişlə bağlı öhdəliklərini yerinə yetirə bilməməsi riskidir. Bu riski məhdudlaşdırmaq məqsədilə rəhbərlik mövcud minimal bank əmanətləri məbləğindən əlavə müxtəlif maliyyələşdirmə mənbələrini təmin etmişdir və bundan əlavə likvidliyi nəzərə almaqla aktivləri idarə edir və gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin və likvidliyin gündəlik monitorinqini həyata keçirir. Bu proses gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətlərinin qiymətləndirilməsini və tələb olunduqda əlavə maliyyələşdirmə əldə etmək üçün istifadə edilə bilən yüksək keyfiyyətli təminatın mövcudluğunu daxil edir.

Bank pul vəsaitlərinin hərəkəti gözlənilmədən kəsildiyi təqdirdə asanlıqla satıla bilən yüksək tələbatlı müxtəlif növ aktivlər portfelinə sahibdir. Bundan əlavə, Bank ARMB-də məcburi ehtiyat yerləşdirmiş və onun məbləği cəlb edilmiş müştəri əmanətlərinin səviyyəsindən asılıdır.

Likvidlik vəziyyəti Bank tərəfindən ARMB-nin təyin etdiyi müəyyən likvidlik əmsallarına əsaslanır. ARMB banklardan ani likvidlik əmsalını minimum 30% saxlamağı tələb edir. 31 dekabrda bu əmsallar aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2014, %	2013, %
Ani likvidlik əmsalı (bir gün ərzində alınacaq və ya satılacaq aktivlər / tələb əsasında ödənilən öhdəliklər)	104.72	69.83

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Risklərin idarə edilməsi (davamı)**Likvidlik riski və maliyyələşdirmənin idarə edilməsi (davamı)***Maliyyə öhdəliklərinin ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təhlili*

Aşağıdakı cədvəldə diskont edilməmiş müqavilə öhdəlikləri əsasında Bankın maliyyə öhdəlikləri ödəniş tarixinə qalmış müddətlər üzrə təqdim edilir. Tələb əsasında ödənilməli öhdəliklər ödəniş tələbinin mümkün olan ən tez tarixdə verilmiş hesab olunur. Bununla bərabər Bank gözləyir ki, müştərilərin çoxu Bank ödənişi aparmalı olduğu ən tez tarixdə ödənişi tələb etməyəcək və cədvəl keçmiş müddətlər üçün əmanətlərin tələb edilməsi haqqında məlumat əsasında Bankın hesabladığı gözlənilən pul vəsaitləri hərəkətlərini əks etdirmir.

31 dekabr 2014-cü ildə	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi
Maliyyə öhdəlikləri					
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	371,342	123,842	101,368	79,425	675,977
ARMB və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	23,142	24,284	168,770	19,000	235,196
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	16,254	69,591	-	-	85,845
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	7,584	7,733	142,524	-	157,841
Digər maliyyə öhdəlikləri	19,111	-	-	-	19,111
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	437,433	225,450	412,662	98,425	1,173,970

31 dekabr 2013-cü ildə	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi
Maliyyə öhdəlikləri					
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	284,450	49,477	42,267	127,019	503,213
ARMB və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	87,185	102,345	75,173	40,102	304,805
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	6,224	15,293	-	-	21,517
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	2,263	5,470	141,213	-	148,946
Digər maliyyə öhdəlikləri	27,368	-	-	-	27,368
Cəmi diskont edilməmiş maliyyə öhdəlikləri	407,490	172,585	258,653	167,121	1,005,849

Aşağıdakı cədvəldə Bankın kreditlə bağlı təəhhüdlərinin müqavilə müddətləri göstərilir. Hər bir istifadə edilməmiş kredit öhdəliyi istifadə edilə bildiyi ən erkən tarixi daxil edən vaxt civarına salınır. Buraxılmış maliyyə zəmanətləri müqavilələri üçün zəmanətin maksimal məbləği zəmanətin çağırılı bildiyi ən erkən dövrə aid edilir.

	3 aydan az	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Cəmi
2014	50,001	22,790	46,830	80	119,701
2013	170,114	33,943	7,871	80	212,008

Bank gözləyir ki, potensial öhdəliklərin və ya təəhhüdlərin hamısının öhdəlik müddəti tamamlanana qədər yerinə yetirilməsi tələb olunmayacaqdır.

Bankın öhdəlikləri yerinə yetirmək qabiliyyəti müəyyən müddət ərzində aktivlərin ekvivalent məbləğini reallaşdırmaq qabiliyyətindən asılıdır. Bir il müddətində dövlət təşkilatlarından alınacaq məbləğlərin cəmləşməsi mövcuddur. Bu vəsaitlərin iri məbləğdə çıxarılması Bankın əməliyyatlarına mənfi təsir göstərə bilər. Yaxın gələcəkdə Bankın maliyyələşdirməsi həmin səviyyədə saxlanacaq və bu vəsaitləri çıxarmaq zərurəti yaranarsa, Bank əvvəlcədən bildiriş alacaq və lazımı ödənişləri aparmaq məqsədilə tez satılan aktivlərini sata biləcək.

Müddətlər üzrə təhlili cari hesabların tarixi sabitliyini əks etdirmir. Onların ödənilməsi tarixən yuxarıdakı cədvəllərdə göstərilən müddətlərdən daha uzun müddətdə aparılmışdır. Bu qalıqlar yuxarıdakı cədvəllərdə üç aydan az müddət ərzində ödəniləcək məbləğlərə daxil edilmişdir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

24. Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətlərinin gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin ədalətli dəyəri faiz dərəcəsi, valyuta məzənnələri və pay alətlərinin qiymətləri kimi bazar parametrlərində dəyişikliklər nəticəsində tərəddüd etməsi riskidir. Bank əhəmiyyətli kapital, korporativ sabit gəlir və ya törəmə alətlərə malik deyildir.

Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski maliyyə aktivlərinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitləri hərəkətlərinin faiz dərəcəsinin artması/azalması nəticəsində ucuzlaşması/bahalaşması riskidir. Aşağıdakı cədvəldə, bütün digər göstəricilər sabit qalmaqla, Bankın mənfəət və ya zərər haqqında hesabatının faiz dərəcələrindəki məntiqi baxımdan mümkün olan dəyişikliklərə həssaslığı nümayiş etdirilir.

Cari ilin mənfəətinin həssaslığı 31 dekabr tarixinə dəyişən faiz dərəcəli qeyri-ticarət maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri əsasında hesablanmış bir il üçün xalis faiz gəliri üzrə faiz dərəcəsinə ehtimal edilən dəyişikliklərin təsiri. Kapitalın həssaslığı gəlirlilik əyrisindən paralel kənarlaşmaların olması fərziyyəsi əsasında faiz dərəcələrində ehtimal edilən dəyişikliklərin 31 dekabr tarixinə müəyyən dərəcəli satış üçün mövcud olan maliyyə aktivlərini yenidən qiymətləndirməklə hesablanır. Bununla bərabər, yerli bazarda satış üçün mövcud olan maliyyə aktivlərinin faiz dərəcəsi alışı və ya satış zamanı həmin qiymətli kağızlar üzrə hesablanmış endirimə və ya əlavəyə (alınmış və ya satılmış qiymətli kağızların faktiki qiymətinə daxil edilir) əsaslandığı üçün, müəyyən dərəcəli satış üçün mövcud olan maliyyə aktivlərinə tətbiq edilən dərəcələrdə hər hansı dəyişikliklər kapitala heç bir təsir göstərmir.

Valyuta	%-də (azalma)/ artma 2014	Xalis faiz gəlirinin həssaslığı 2014
ABŞ dolları	-0.03% / +0.03%	5/5

Valyuta riski

Valyuta riski – maliyyə alətinin dəyərinin xarici valyuta dərəcələrində dəyişikliklərə görə tərəddüd etməsi riskidir. İdarə Heyəti ARMB göstərişlərinə uyğun olaraq valyuta pozisiyaları üzrə limitlər müəyyən etmişdir. Pozisiyalara gündəlik monitorinq edilir.

Aktivlərin və öhdəliklərin idarə edilməsi komitəsi valyuta riskini AZN devalvasiyasının və digər makroiqtisadi göstəricilərin qiymətləndirilmiş əsasında açıq valyuta vəziyyətini idarə etməklə idarə edir. Bu Banka valyuta dərəcələrinin milli valyutaya qarşı əhəmiyyətli dəyişməsindən zərərləri minimallaşdırmaq imkanını verir. ARMB-nin tələblərinə uyğunlaşmaq məqsədilə xəzinədarlıq Bankın açıq valyuta mövqeyinin gündəlik monitorinqini həyata keçirir.

Aşağıdakı cədvəl 31 dekabrda Bankın qeyri-ticarət monetar aktivləri və öhdəlikləri və proqnozlaşdırılmış pul vəsaitləri axınları üzrə əhəmiyyətli riskə məruz qaldığı valyutalar göstərilir. Təhlil, bütün digər göstəricilərin sabit qalması şərti ilə, valyuta dərəcəsinin AZN-ə qarşı məntiqi dərəcədə mümkün olan hərəkətinin mənfəət və ya zərər haqqında hesabatı təsirini hesablayır. Kapitala təsir mənfəət və ya zərər haqqında hesabatı təsirdən fərqlənir. Cədvəldə mənfəət məbləği mənfəət və ya zərər haqqında hesabatda və ya kapitalda potensial xalis azalmanı, müsbət məbləğ isə xalis potensial artmanı əks etdirir.

31 dekabrda xalis aktivlərin dəyərləri əsasında vergidən əvvəl mənfəətə təsir:

	31 dekabr 2014-cü il		31 dekabr 2013-cü il	
ABŞ dolları	+34% / -34%	1,538 / (1,538)	+1.37% / -1.37%	105 / (105)
Avro	+10.70% / -10.70%	79 / (79)	+10.16% / -10.16%	279 / (279)

Əməliyyat riski

Əməliyyat riski – sistemlərin nasazlığı, işçilərin səhvi, saxtakarlığı və ya xarici hadisələr nəticəsində yaranan riskdir. Nəzarət sistemi işləməyəndə əməliyyat riskləri nüfuza xələl vura, hüquqi nəticələrə və ya maliyyə zərərlərinə gətirib çıxara bilər. Bank bütün əməliyyat risklərinin aradan götürülməsini güman edə bilməz, lakin Bank bu riskləri nəzarət sistemi və potensial risklərin izlənməsi və onlarla bağlı tədbirlərin görülməsi yolu ilə idarə edə bilər. Nəzarət sistemində vəzifələrin səmərəli bölünməsi, daxil olma, təsdiq etmə və tutuşdurma prosedurları, heyətin təlimləndirilməsi və qiymətləndirilməsi prosesləri, eləcə də daxili auditdən istifadə daxildir.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri**Ədalətli dəyər iyerarxiyası**

Ədalətli dəyərin açıqlanması məqsədilə Bank aktivlər və öhdəliklərin siniflərini və ədalətli dəyər iyerarxiyasının səviyyələrini müəyyən etmişdir:

Aşağıdakılardan istifadə etməklə ədalətli dəyərin ölçülməsi					
Qiyətləndirmə tarixi	Bazarlarda qeydiyyata alındığı qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə olunan giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə olunmayan giriş məlumatları (Səviyyə 3)	Cəmi	
Ədalətli dəyərle ölçülmüş aktivlər					
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	31 dekabr 2014-cü il	32,266	-	520	32,786
Əmlak və avadanlıqlar – binalar	31 dekabr 2013-cü il	-	6,308	-	6,308
Ədalətli dəyəri göstərilən aktivlər					
Pul vəsaitləri və pul ekvivalentləri	31 dekabr 2014-cü il	389,313	-	-	389,313
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	31 dekabr 2014-cü il	-	-	30,342	30,342
Müştərilərə verilmiş kreditlər	31 dekabr 2014-cü il	-	-	877,798	877,798
Digər maliyyə aktivləri	31 dekabr 2014-cü il	-	-	15,391	15,391
Aşağıdakılardan istifadə etməklə ədalətli dəyərin ölçülməsi					
Qiyətləndirmə tarixi	Bazarlarda qeydiyyata alındığı qiymət (Səviyyə 1)	Əhəmiyyətli müşahidə olunan giriş məlumatları (Səviyyə 2)	Əhəmiyyətli müşahidə olunmayan giriş məlumatları (Səviyyə 3)	Cəmi	
Ədalətli dəyəri göstərilən öhdəliklər					
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2014-cü il	-	-	607,195	607,195
ARMB və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2014-cü il	-	-	199,727	199,727
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2014-cü il	-	-	83,230	83,230
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	31 dekabr 2014-cü il	-	-	148,184	148,184
Digər maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2014-cü il	-	-	5,490	5,490

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)

Ədalətli dəyər iyerarxiyası (davamı)

<i>Aşağıdakılardan istifadə etməklə ədalətli dəyərin ölçülməsi</i>					
<i>Qiyətləndirmə tarixi</i>	<i>Bazarlarda qeydiyyata alındığı qiymət (Səviyyə 1)</i>	<i>Əhəmiyyətli müşahidə olunan giriş məlumatları (Səviyyə 2)</i>	<i>Əhəmiyyətli müşahidə olunmayan giriş məlumatları (Səviyyə 3)</i>	<i>Cəmi</i>	
Ədalətli dəyərle ölçülmüş aktivlər					
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	31 dekabr 2013-cü il	26,712	203	520	27,435
Əmlak və avadanlıqlar – binalar	31 dekabr 2013-cü il	-	6,640	-	6,640
Ədalətli dəyəri göstərilən aktivlər					
Pul vəsaitləri və pul ekvivalentləri	31 dekabr 2013-cü il	259,829	-	-	259,829
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	31 dekabr 2013-cü il	-	-	43,958	43,958
Müştərilərə verilmiş kreditlər	31 dekabr 2013-cü il	-	-	688,808	688,808
Digər maliyyə aktivləri	31 dekabr 2013-cü il	-	-	6,380	6,380
<i>Aşağıdakılardan istifadə etməklə ədalətli dəyərin ölçülməsi</i>					
<i>Qiyətləndirmə tarixi</i>	<i>Bazarlarda qeydiyyata alındığı qiymət (Səviyyə 1)</i>	<i>Əhəmiyyətli müşahidə olunan giriş məlumatları (Səviyyə 2)</i>	<i>Əhəmiyyətli müşahidə olunmayan giriş məlumatları (Səviyyə 3)</i>	<i>Cəmi</i>	
Ədalətli dəyəri göstərilən öhdəliklər					
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2013-cü il	-	-	423,825	423,825
ARMB və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2013-cü il	-	-	260,158	260,158
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	31 dekabr 2013-cü il	-	-	21,102	21,102
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	31 dekabr 2013-cü il	-	-	133,040	133,040
Digər maliyyə öhdəlikləri	31 dekabr 2013-cü il	-	-	27,368	27,368

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)**Ədalətli dəyər iyerarxiyası (davamı)****Ədalətli dəyərlə əks etdirilməmiş maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin ədalətli dəyəri**

Aşağıda Bankın maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatında ədalətli dəyərlə əks etdirilməmiş maliyyə alətlərinin balans dəyərləri və ədalətli dəyərləri siniflər üzrə müqayisə edilir. Cədvəldə qeyri-maliyyə aktivlərin və öhdəliklərin ədalətli dəyərləri təqdim edilmir.

	Balans dəyəri 2014	Ədalətli dəyər 2014	Tanınmamış gəlir/(zərər) 2014	Balans dəyəri 2013	Ədalətli dəyər 2013	Tanınmamış gəlir/(zərər) 2013
Maliyyə aktivləri						
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	389,313	389,313	-	259,829	259,829	-
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	30,342	30,342	-	43,958	43,958	-
Müştərilərə verilmiş kreditlər	925,670	910,040	15,630	688,808	678,185	10,623
Digər maliyyə aktivləri	15,391	15,391	-	8,626	8,626	-
Maliyyə öhdəlikləri						
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	607,195	601,027	(6,168)	423,825	409,745	(14,080)
ARMB və Dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	199,727	199,727	-	260,158	260,158	-
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	83,230	82,877	(353)	21,102	20,845	(257)
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	148,184	148,184	-	133,040	133,040	-
Digər maliyyə öhdəlikləri	5,490	5,490	-	27,368	27,368	-
Realizasiya olunmamış ədalətli dəyerdə cəmi tanınmamış dəyişikliklər			9,109			(3,714)

Qiymətləndirmə üsulları və ehtimalları

Aşağıda maliyyə hesabatlarında ədalətli dəyərlə hələ əks etdirilməmiş maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərlərini müəyyən etmək üçün istifadə edilən metodologiya və fərziyyələr təsvir olunur.

Ədalətli dəyərləri balans dəyərlərinə təxmini bərabər olan aktivlər

Tez satıla bilən və ödəmə müddəti qısa (üç aydan az) olan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri ilə bağlı olaraq ehtimal edilir ki, onların balans dəyərləri təxminən ədalətli dəyərlərinə bərabərdir. Bu ehtimal xüsusi bitmə müddəti olmayan müddətsiz depozitlərə və əmanət hesablarına da tətbiq edilir.

Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları

Hər hansı qiymətləndirmə modelləri ilə dəyəri müəyyən edilən satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları əsas etibarilə kvotasiya edilməyən kapitaldan və borc qiymətli kağızlarından ibarətdir. Bu qiymətli kağızların dəyəri bəzi hallarda yalnız bazarda müşahidə edilən məlumatları, digər hallarda isə bazarda həm müşahidə edilən, həm də müşahidə edilməyən məlumatları əks etdirən modellər vasitəsilə müəyyən edilir. Bazarda müşahidə edilməyən giriş məlumatlarına investisiya obyektinin gələcək maliyyə göstəriciləri, onun risk profili, eləcə də investisiya obyektinin fəaliyyət göstərdiyi sənaye sahəsi və coğrafi yurisdiksiya ilə bağlı iqtisadi fərziyyələr daxildir.

Amortizasiya hesablanmış dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri və maliyyə öhdəlikləri

Kvotasiya edilməyən alətlərin, müştərilərə verilmiş kreditlərin, müştəri depozitlərinin, kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlərin, ARMB və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklərin, buraxılmış borc qiymətli kağızların və kredit müəssisələrinin və digər maliyyə aktiv və öhdəliklərinin, maliyyə lizinqinə əsasən öhdəliklərin ədalətli dəyərini ölçmək üçün gələcək pul vəsaitlərinin hərəkəti eyni şərtlər, kredit riski və qalan ödəmə müddəti olan borclar üçün hazırda mövcud olan dərəcələrlə diskont edilir.

Əmlak və avadanlıqlar – binalar

Əmlak və avadanlıqlar – binaların ədalətli dəyəri bazarla müqayisə etmə üsulundan istifadə etməklə müəyyən olunmuşdur. Bu o deməkdir ki, qiymətləndirici tərəfindən həyata keçirilmiş qiymətləndirmələr müəyyən əmlakın xüsusiyyəti, yeri və ya şəraitindəki fərqlərə uyğunlaşdırılaraq bazar əməliyyat qiymətlərinə əsaslanır. Yenidən qiymətləndirmə tarixinə binaların ədalətli dəyərləri akkreditasiya olunmuş müstəqil qiymətləndirici REC INVEST MMC tərəfindən həyata keçirilmiş 31 dekabr 2013-cü il tarixinə qiymətləndirmələrə əsaslanır.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

25. Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyəri (davamı)**3-cü səviyyəli ədalətli dəyərlə ölçülmüş aktivlərdə və öhdəliklərdə hərəkət**

Aşağıdakı cədvəldə ədalətli dəyərlə əks etdirilmiş 3-cü səviyyəli aktivlərin açılış və yekun məbləğləri üzvləşdirilir:

	1 yanvar 2014-cü il	Mənfəət və ya zərər qeyd edilmiş cəmi gəlir	Digər ümumi gəlirdə qeyd edilmiş gəlir	Alışlar	Satışlar	31 dekabr 2014-cü il
Aktivlər						
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	520	-	-	-	-	520
Cəmi	520	-	-	-	-	520
	1 yanvar 2013-cü il	Mənfəət və ya zərər qeyd edilmiş cəmi gəlir	Digər ümumi gəlirdə qeyd edilmiş gəlir	Alışlar	Satışlar	31 dekabr 2013-cü il
Aktivlər						
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	310	-	85	125	-	520
Cəmi	310	-	85	125	-	520

26. Aktivlərin və öhdəliklərin ödəmə müddətlərinin təhlili

Aşağıdakı cədvəldə aktivlər və öhdəliklər onların qaytarılması və ya ödənilməsi gözlənilən müddətlər üzrə təhlil edilir. Bankın müqavilə ilə nəzərdə tutulmuş diskont edilməmiş ödəmə öhdəlikləri "Risklərin idarə edilməsi" adlı 24-cü Qeyddə göstərilir.

	2014			2013		
	1 il ərzində	1 ildən çox	Cəmi	1 il ərzində	1 ildən çox	Cəmi
Pul vəsaitləri və pul vəsaitlərinin ekvivalentləri	389,313	-	389,313	259,829	-	259,829
Kredit təşkilatlarından alınacaq məbləğlər	29,197	1,145	30,342	42,958	1,000	43,958
Satış üçün mövcud olan investisiya qiymətli kağızları	-	32,786	32,786	15,955	11,480	27,435
Müştərilərə verilmiş kreditlər	466,039	411,759	877,798	328,394	360,414	688,808
Asılı müəssisəyə investisiya	-	-	-	-	711	711
Əmlak və avadanlıqlar	-	23,039	23,039	-	18,253	18,253
Qeyri-maddi aktivlər	-	2,738	2,738	-	2,599	2,599
Digər aktivlər	12,431	6,896	19,327	7,121	5,447	12,568
Cəmi	896,980	478,363	1,375,343	654,257	399,904	1,054,161
Müştərilər qarşısında öhdəliklər	485,687	121,508	607,195	330,173	93,652	423,825
ARMB və dövlət təşkilatları qarşısında öhdəliklər	32,192	167,535	199,727	164,079	96,079	260,158
Kredit təşkilatları qarşısında öhdəliklər	83,230	-	83,230	21,102	-	21,102
Buraxılmış borc qiymətli kağızları	67,584	80,600	148,184	440	132,600	133,040
Cari mənfəət vergisi öhdəliyi	16,690	-	16,690	2,567	-	2,567
Təxirə salınmış mənfəət vergisi öhdəliyi	-	1,253	1,253	-	4,706	4,706
Digər öhdəliklər	24,705	-	24,705	30,942	-	30,942
Cəmi	709,487	370,896	1,080,984	549,303	327,037	876,340
Xalis	187,493	107,467	294,359	104,954	72,867	177,821

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

27. Aidiyyəti olan şəxslər haqqında açıqlamalar

24 sayılı "Aidiyyəti olan şəxslər haqqında açıqlamalar" MHBS-ə uyğun olaraq tərəflər bu halda aidiyyəti olan hesab edilir ki, bir tərəf digər tərəfə nəzarət etmək və ya maliyyə və ya əməliyyat qərarlarının qəbul edilməsində mühüm təsir göstərmək iqtidarındadır. Hər bir potensial aidiyyəti olan tərəf münasibətlərini nəzərdən keçirdikdə, diqqət bu münasibətlərin yalnız hüquqi formasına deyil, mahiyyətinə də yönəldilməlidir.

Aidiyyəti olan şəxslər aidiyyəti olmayan tərəflərin həyata keçirə bilmədiyi əməliyyatlarda iştirak edə bilər və aidiyyəti olan şəxslər arasında əməliyyatlar aidiyyəti olmayan şəxslər arasında əməliyyatlarla eyni şərtlər, müddət və məbləğdə aparılır.

Aidiyyəti olan şəxslərə əməliyyatların həcmi, ilin sonunda qalıq balansları və il üzrə əlaqəli xərc və gəlir aşağıda göstərilir:

	2014			2013		
	Səhmdarlar	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti	Səhmdarlar	Ümumi nəzarət altında olan müəssisələr	Əsas rəhbərlik heyəti
1 yanvarda kredit qalığı, ümumi	9	35,072	170	55,341	105,385	52
İl ərzində verilmiş kreditlər	-	33,766	1,201	-	112,439	214
İl ərzində kredit ödəmələri	(1)	(67,679)	(373)	(55,270)	(182,438)	(98)
Digər hərəkətlər	1	(71)	47	(62)	(314)	1
31 dekabrda kredit qalığı, ümumi	9	1,088	1,045	9	35,072	169
Çıxılsın: 31 dekabrda dəyərsizləşmə üçün ehtiyat	(7)	(18)	(38)	(2)	(60)	(42)
31 dekabrda kredit qalığı, xalis	2	1,070	1,007	7	35,012	127
Kreditlər üzrə faiz gəliri	10	466	58	2,356	6,005	6
Kreditlər üzrə dəyərsizləşmə (xərci)/geri qaytarma	(5)	42	4	-	9,146	(2)
1 yanvarda depozitlər	14	12,021	406	15,146	3,574	250
İl ərzində alınmış depozitlər	-	33,070	221	-	11,969	343
İl ərzində ödənilmiş depozitlər	-	(9,882)	(197)	(15,000)	(3,400)	(211)
Digər hərəkətlər	2	905	22	(132)	(122)	24
31 dekabrda depozitlər	16	36,114	452	14	12,021	406
31 dekabrda cari hesablar	4	43,868	9	30,013	1,541	-
Depozitlər üzrə faiz xərci	(2)	(2,009)	(45)	(1,519)	(299)	(22)
Ümumi və inzibati xərclər	-	(8,567)	-	-	(8,567)	-
Əməliyyat gəliri	1	1,352	-	-	-	-
Verilmiş akkreditivlər və zəmanətlər	-	3,005	-	-	3,000	-

Əsas rəhbərlik heyətinə ödənişlər aşağıdakılardan ibarətdir:

	2014	2013
Əmək haqqı və digər ödənişlər	3,199	960
Sosial sığorta xərcləri	704	210
Əsas rəhbərlik heyətinə cəmi ödənişlər	3,903	1,170

31 dekabr 2014-cü il tarixində başa çatan il üzrə əsas rəhbərlik heyəti iyirmi beş (2013-cü il: beş) üzvdən ibarət olmuşdur.

(Məbləğlər min Azərbaycan manatı ilə təqdim edilir)

28. Kapitalın adekvatlığı

Bank fəaliyyətinə məxsus olan risklərdən qorunmaq məqsədilə kapital bazasını fəal şəkildə idarə edir. Bankın kapitalının adekvatlığı, digər metodlarla yanaşı, ARMB-nin Banka nəzarət etdiyi zaman qəbul etdiyi normativlərdən istifadə etməklə nəzarət edilir.

Bank tərəfindən kapitalın idarə edilməsi siyasətinin əsas məqsədi – Bankda kapitalla bağlı müəyyən olunmuş xarici tələblərin yerinə yetirilməsinin, habelə fəaliyyətin həyata keçirilməsi və səhmdar dəyərinin maksimal artırılması məqsədilə yüksək kredit reytinginin və sağlam kapital nisbətələrinin dəstəklənməsinin təmin edilməsidir.

Bank iqtisadi şərait və fəaliyyətinin risk xüsusiyyətləri dəyişdikcə kapital strukturunu idarə edir və müvafiq düzəlişlər aparır. Kapitalın strukturunu saxlamaq və ya bu strukturda düzəlişlər etmək məqsədilə Bank səhmdarlara dividend ödənişləri məbləğində düzəlişlər edə, kapitalı səhmdarlara qaytara və ya kapital qiymətli kağızlarını buraxa bilər. Keçən illərlə müqayisədə məqsəd, siyasət və proseslərdə dəyişikliklər baş verməmişdir.

ARMB kapital adekvatlığı əmsalı

ARMB banklardan 1 dərəcəli kapital və cəmi kapital üzrə kapitalın minimal adekvatlıq əmsalını, müvafiq olaraq, 6% və 12%-i dərəcələrində saxlamağı tələb edir.

31 dekabr 2014-cü və 2013-cü il tarixlərinə Bankın kapitalın adekvatlıq əmsalı aşağıdakı kimi olmuşdur:

	2014	2013
1 dərəcəli kapital	201,898	134,141
2 dərəcəli kapital	76,611	31,770
Çıxılsın: kapitaldan tutulmalar	(1,171)	(1,437)
Cəmi nizamlayıcı kapital	277,338	164,474
Risk dərəcəsi üzrə ölçülmüş aktivlər	997,686	837,443
Kapital adekvatlığı əmsalı (1 dərəcəli kapital)	20.24%	16.02%
Kapital adekvatlığı əmsalı (Cəmi kapital)	27.80%	19.64%

29. Hesabat tarixindən sonrakı hadisələr

21 fevral 2015-ci il tarixində Azərbaycan manatı ABŞ dollarına və digər əsas valyutalara qarşı təxminən 34% devalvasiya etmişdir. Devalvasiyadan əvvəl və sonra məzənnələr 1 ABŞ dollara qarşı, müvafiq olaraq, 0.786 AZN və 1.050 AZN olmuşdur. Bu hadisə Bankın gələcək nəticələri və maliyyə vəziyyətinə, o cümlədən kredit portfelinin keyfiyyətinə mənfi təsir göstərə bilər. Bankın biznesinin yaxın gələcəkdə davamlılığını və inkişaf etməsini dəstəkləmək məqsədilə Bank zəruri hesab etdiyi ehtiyat tədbirlərini görmüşdür.